لەنرگسە
تر
نرگسە

Download from:aghalibrary

پیر محمد کاروان

١٣٧٤ هـ ش

لږ نرګس تر نرګس

د

پیر محمد کاروان

د لنډو کیسو لومړۍ مجموعه

PROPERTY OF
ACKU
5388

خپروندوی

د ناهید کتاب خپرولو مؤسسه

Download from:aghalibrary

د کتاب پېژندنه

د کتاب نوم	: له نرگسه تر نرگسه
لیکوال	: پیر محمد کاروان
خپرندوی	: د ناهید کتاب خپرولو مؤسسه
د خپرونو، نومره	: ۷
د خپرېدو نېټه	: جوزا ۱۳۷٤ هـ ش (جون ۱۹۹۵ ع)
چاپ ځای	: لاهور
تیراژ:	: ۱۰۰۰
د کمپیوتر سمبالوونکی:	اجمل سنگریار
د پشتۍ انځورگر	: استاد پاوند
بیه	: ۲۰ روپۍ

Download from:aghalibrary

اهـــداء:

ــ دايمل پسرلي په نوم چې د لندن په ماښامونو کې يې د پښتو ادب (ډيوه) بله کړې ده.

ــ زما د ادبي بنډارونو د ډيرو خوږو اديبانو ليکوالو او شاعرانو ملګرو هر يوه.

نورالحبيب نثار، باز محمد عابد، حنيف خليل او مصطفى سالک په نوم.

Download from:aghalibrary

په دغه جونګ کي

نوم	مخ
توکل پر خدای (د سریزې پرځای)	الف- ب
وروستی نښه	۱
زړکه	۵
شپونکی	۸
د مستوکتیوه	۱۱
تشه ځولی	۱۷
زنځیرونه	۲۱
د سپین شیطان په غیږ کې	۲٦
تنکی ښانګه	۳٦
دوه دالماس وغمي	٤۱
له نرګسه تر نرګسه	٤۵
رنګینه ورکه	٤۹
لښته	۵۳
دلرکلي ملنګ	۵۷
عاشقانه لیکونه	٦۱
د پرښتې دلاس غوټه	٦۸
دوه تک سپین مرغان	۷٤
سندرې او مرغلرې	۷٦
د کوه قاف دیوان	۷۲

Download from:aghalibrary

بسم الله الرحمن الرحیم

توکل پر خدای

لوستونکي به حیران شي او وايي به چې ستايي له لنډو کيسو سره څه؟ ريښتيا هم زما يي له لنډو کيسو سره څه؟ د شعر له سندريزي ښاپيرۍ سره څه ناڅه د ياري تار لرم او د دې کوډ ګرې ښاپيرۍ ميني مې په زړه کې ځای نيولی دی. دلته پر ما هم د هغه سخاوت مند مين کانه شوې ده چې هر ښکلي پر لاره ورشي او څه لږ او ډير د زړه وړلو (دلبرۍ) په چم پوهيږي دی به د زړه ست ورته کوي. که څه هم په زړه کې يوه مينه ځاييږي خو راځئ ريښتيا ريښتيا به درته ووايم:

زه نه پوهيږم کله چه د لنډې کيسي پر (شهرزاد) مې ستر ګې لګيدلي دي خدای شته چې ستر ګې مې ورباندې خوږې شوې دي. ما داسې انګيرلې ده چې د کيسو د يو زراويو شپې اتله (شهرزاد) هم هماغه د شعر سندريزه ښاپيرۍ ده چې د نثر ساده جامې يې اغوستې دي. په زړه کې مې ويلې چې راځه له دې سره هم د يارۍ تار وغځوه.

د خپل زړه مې ومنل او د لنډې کيسې له دې ساده ښا پيرۍ سره مې چې په هره ساده ګۍ کې يې سل نيرنګونه پټ دي مينه پيل کړه. دا چې راته خندلي يې دي که را باندې خندلي يې دي، په دې زه هم نه پوهيږم. په دې به هغه نندارچيان وپوهيږي چې يوه شيبه مو وڅاري او ننداره مو وکړي.

هغه څه چې په دې کتاب ګوتې کې يې د لنډو کيسو په نوم لولئ، زه هيڅکله دا دعوه نه کوم چې د لنډې کيسې په تله پوره دي. ديوې بريالۍ لنډې کيسې ليکنه ما ته د خونکار پاچا د لور شمايلې شرطونه ښکاري چې تر سره کول يې ډير هنر غواړي. په دې ليکنو کې مې فقط او فقط له ځينو پيښو سره مينه ښودلې ده. هغه پيښې چې د شعر په نازکه غيږ کې مې نه شوې ځايولی په دې ډول ليکنو کې مې ځای په ځای کړې. زه په دې باوري يم چې د کتاب ډيرې

Download from:aghalibrary

ليکني به د لنډې کيسې ترڅنګ هم نه وې تيرې شوې خو سره له دې نيمګړتياوو زه نه پوهيږم چې خوند به يې څنګه وي؟ که خوند يې هم ښه نه وي بيا خو واى زما پر حال! او که خونديې ښه وو بيا خو راته وواى ځکه داسې ډيرې نورې مې هم په زړه کې غوټه کړې دې چې بيا خو يې راوسپړم او پر تاسويې هم وګورم.

ددې کيسو ته ورته ليکنو اتلان هغه څيرې دې چې له نن نه واخله د تيرو څو کلونو د پېښو په بهير کې مې له نژدې نه ليدلې، پيژندلې او څارلې دي. په ډيره مينه مې غوښتي چې د کيسو د اتلانو څيرې د دوى له پيښو سره ښکلې انځور شي. که په ډيرو ځايونو کې د اتلانو او پيښو انځورونه تت راغلي وي ګناه به زما وي، د پيښو او اتلانو ګناه به نه وي. دا زما له ليکنو سره ليونۍ مينه وه چې د شعر تر څنګ داسې څه هم وليکم. مينه خو نازولې وي او پر نازولو خو څوک ظلم نه شي کولی. که په خپلو دې ليکنو کې ډير بريالی نه يم نه به يم. مينه او ناکامي هم څه ډير سره لرې نه دي، خو پر دې هم باوري يم چې د ناکامۍ پر للمه د بريو د باران او ګلونو کلي ته لاره تللې ده. دا زما ددې ډول ليکنو پيلامه و بولئ اوس به ښه نه يم که ژوند و، ورو، ورو به ښه شم.

وروستۍ خبره زما د ليکنو يا په بل عبارت زما د لنډو کيسو د خپرولو ده. که د ايمل جان مينه او پيرزوينه نه واى، که ددوى معنوي او مادي مرسته نه واى، بيا خو زه چيرې او د کتاب خپرول هغه هم د لنډو کيسو کتاب. د کتاب له خپرولو نه وړاندې زړه نازړه وم ويل مې چې خلک (نقادان) به څه وايي؟! د ايمل جان له مينې نه يوه دنيا مننه چې د کتاب په خپرولو کې يې زما زړه غښتلی وکړ او دا دی له نرګسه تر نرګسه خپروم.

توکل پر خدای.

خلک دې هر څه هر څه وايي ...

په ډيره مينه او په ډيرې عاجزۍ.

کاروان، پيښور ۱۳۷٤/۳/۱۵ 1995/6/5

Download from:aghalibrary

PROPERTY OF ACKU 5388

وروستی نښه

ډیر راته ګران و. ملګری چاته نه وی ګران! له هغه سره مې ډیرې خاطرې تړلې وې. زه پر هغه بیخي مین شوی وم. ښومره ښکلی و، غټې غټې قهوه یي سترګې په دنګه غاړه ښایسته وریښمین دسمال، ښایسته اندام. چې په مینه به مې ورته وکتل نو خوله به یې راوړاندې کړه او ما به ښکل کړ. دښکلا په څنګ کې زما دژووند لپاره ګټور هم و. زه او هغه دډیرو سختو لارو ملګري وو. زه هغه ته ډیر ګران وم. که به مې چالاکي ورسره وکړه هم نه رانه خپه کیده. په کومو لاروکې به چې دماینونو خطر و دی به مې مخکې کړ اوزه به وروسته ورپسې روان شوم. ما به دده په پلونو کې پلونه ایښودل چې دماینونو له خطرنه وژغورل شم.

ما او ده په ګډه زموږ دکوراړتیاوې پوره کولې. ډیرې شپې مو یو ځای په واورینو غرونو کې تیرې کړې وې. زما غوندې سړیچن نه و، په یخ ژمي کې به مې لوخ کړ او دده په کالیو کې به زه اوده شوم. ډیر به دده دګرمې سینې په خواکې اوده کیدم. کله کله به مې دده پرځنګانه سر ولګاوه. دسپوږمۍ په سپینو وړانګو کې به مې دلوړو غرونو ننداره

کوله. هغه لرې لرې غرونه چې دورځې به یې زه او دی په مزل ستړي کړي وو سره نژدې شوي به وو. دیو اوبل په غیږ کې به یې سرونه ایښي وو او له یو بل سره به یې مینه کوله.

ځومره ښکلي بریښېدل لکه د یوه ښه انځورګر د تابلوګانو نندارتون. دده به هېڅ غږ او غوږ نه کاوه. خدای خبر چې ستړي به وو او که به یې زما شاعرانه خیالونه نه ړنګول. په دې ښکلو خیالونو کې به خوب یووړم. توله شپه به مې خوږ خوب وکړ. عجیبه هوښیار و. کله به چې سپېدې وچاودې نو سر به یې زما په غېږ کې کېښود. ددې لپاره چې رابانديې ناوخته نه شي راویښ به یې کړم. زما سترګې به له خوب نه ډکې وې، له ډېرې ستړیانه به مې هډوکو درد کاوه. غوسه به راغله او پر مخ به مې سخته څپېړه ورکړه خو دده په څېره کې به مې یوه زره غوسه هم ونه لیده. زړه به مې پرې وسوو. دهغه پر دنګه غاړه به مې غېږ وګرځوله او ښکل به مې کړ.

له ډېرو ښو عادتونو سره یې یو بد عادت هم لاره. دده یوازې زما سره جوړه وه او یوازې ماته رام و. دبل چا سره یې پر لاره دتګ زړه نه کیده. یوه ورځ زه سخت رنځور شوی وم، زما ملګری زما دپلار سره ملګری شوی و. دوی دواړه ښار ته تللي وو، په ښار کې مې پلار ښه ډېره سودا اخیستې وه. دسودا توله پېټی یې زما ملګري پر اوږه کړی و. داځل دده سترګې دمینې پر ځای له غوسې نه ډکې وې. پلار مې دده په طبیعت نه پوهیده.

په آسمان کې ناڅاپه الوتکې راغلې. الوتکو یوه دوره وخوړه او په دوهمه دوره یې بمونه وغورځول. زما ملګری دبمونو له اوازه وویریده او دځنګله پر لوري یې منډې کړې. زما دپلار پرغږونو یې ځان ونه پوهاوه. دڅېړیو پر ځنګله ورننووت. پېټی یې له اوږې ولوېده.

په هغه ورځ ددوی نه راتلو ماته اندېښنې راواچولې. ډېر خپه

وم چې زما پلار او زما ملگری ولې نه راځي خدای دې نه کړي چې څه بده پېښه نه وي شوې ؟ لمر دلويدېز پر غرونو لانه وپنا شوی چې دوی راورسيدل . زه مخې ته ورغلم . له پلار سره مې لومړی ستړي مشي وکړه . پلار مې ډېر ستړی معلوميده ، ما هم ډېرې پوښتنې ترې ونه کړې . زما دملگري بڼه بدله وه . په خولو کې لوند خيشت و . دغاړې وريښمين دسمال يې شکيدلی و او غاړه يې نوکارې نوکارې وه . په غټو غټو قهوه يي سترگو کې يې اوښکې پنډې وې . ډېر سخت زړه مې پرې وسوو . خوله يې راواړاندې کړه خو ما دخلکو له شرمه ښکل نه کړ .

کله چې زه له رنځ نه ښه شوم بيا زما او دده ملگرتيا شروع شوه . بيا تور غرونه ، سپېرې دښتې وې او زموږ مزلونه . په سرو گرميو کې به مو شپه ورځ مزلونه کول . يوه ورځ په سره غرمه کې راروان وو ، دواړه په خولو کې خيشته پيشته وو . زه ښه وم خو دده پښې سستې شوې وې او په څه خواری کور ته راورسيدو . زه ډېر سخت وږی شوی وم خو ده هيڅ شی ونه خوړل . دده زړه گرمی خوړين کړی و . درې ورځې يې هيڅ شی ونه خوړل پر څلورمه ورځ يې کنډوکې کنډوکې وينې قی کړې او دژوند دروند پېټی يې له زخمي اوږې نه کوز کړ .

دده په مرگ ډېر سخت غمجن شوم ، ځکه چې ډېر ښا يسته و ، ښه او وفادار ملگری مې و ، له هر څه نه زيات داچې زموږ دکورنۍ ساتونکی و . ما ډېر چورت وهلی و ، دده ځای په اسانه نه ډکيده . دداسې ښه ملگري او ښه خدمتگار د پيدا کيدو لپاره ډېر تاوان ته اړتيا وه . موږ بايد يوه لنگه غوا او يو دقلبې غوايي خرڅ کړی وای . دې هر څه زه ځورولم . دده پر مرگ مې يو ه غمجنه مرثيه وويله . دا مرثيه به مې هر چا ته اوروله . په دې مرثيه ډېر داسې کسان هم پوهيدل چې هيڅ له شعر او ادب نه نه وو خبر . هغوی زما دملگري ټول خويونه ليدلي وو . چې دملگري مرثيه به مې چا ته اوروله نو هغوی به ډېر خپه شول . دمرثيې په

پای کې به ما وخندل . رښتیا به درته ووایم چې زما دا خندا به له ژړانه هم ترخه وه . ماوې که چېرې زه هم دمرثیې له ویلو وروسته ونه خاندم نو هغوی به وایي چې دی دومره خپه اووار خطا دی ؟!

ماته له خپل ملګري نه دوې نښې را پاته وې . دهغه یوه نښه چې مادي ګڼه یې لرله هغه مې ښه سمبال کړه .بله نښه چې مادي ګڼه یې نه لرله همداسې په خاورو کې پرته وه .

یوه ورځ مې دخپل ملګري پر خاورو پرته نښه ولیده . دهغه غټې غټې قهوه یي سترګې مې سترګو ته نېغې ودرېدې .لکه چې په مرګ یې هم له مانه مینه او پیرزو ینه غوښته . تېرې شېبې مې پر زړه را وورېدې ، هغه شېبې چې خوله به یې دښکلولو لپاره را وړاندې کړه او ما به په مینه مینه ښکل کړه . زړه مې پرې وسوو . دخپل ملګري په وینو سره نښه مې را واخیسته او دهغه کنډو پر سر مې ښخه کړه چې مازدیګر مازدیګر به زما ملګري دخپلو ښکلو اندامونو او قهوه یي سترګو ننداره راته جوړوله .

څو ورځې وروسته مې پلار زما دملګري دوروستۍ نښې د خرڅولو وویل. وې یې چې ښارته یې یوسه ، خرڅه یې کړه او پر پیسو یې ګوړه او چای راوړه . په زړه کې مې وویل :

ــ خدای دې وکړي چې ډېرې پیسې پرې وشي چې دګوړې او چای په څنګ کې کتابونه هم پرې واخلم . دخپل ملګري وروستۍ نښه مې پر دکاندار باندې په ډېرو پیسو خرڅه کړه . دګوړې او چای تر څنګ مې کتابونه هم پرې واخیستل . زما دسورکي اوښ څرمن څومره بختوره وه.

خیبر پلازا پېښور ۱/۳/۱۹۹۱

زرکــــــه

بیا یې د خپلو وړو بچو له پاره په سره مښوکه کې څه راوړي وو ، چې بچي یې ماړه شي ، رالوی شي ، مستې غاړې ووهي ، خرامان خرامان وګرځي ، په مینه مینه الوتنې وکړي او د غونډۍ ښکلا زیاته کړي .

ډیره خوشحاله وه . له لږې الوتنې وروسته به په سرو منګولو خرامانه خرامانه روانه شوه . خپلو بچو ته یې تلوسه وه او خپل مین ته یې مینه وه . لا غونډۍ ته نه وه رارسیدلې چې موسکۍ ښه یې ویرجنه شوه . غونډۍ په تورلوګي کې پټه وه . د غونډۍ تکې شنې ونې سوځیدلې پرتې وې . د غونډۍ ډبرې تورې تورې وې . لالهانده وګرځیده ، خپل مین او خپل واړه بچي یې ونه موندل .

اوس هم د خپل مین په یاد په غونډۍ کې یوازې ګرځي ، الوتنې کوي او د غم کوکارې وهي . له غونډۍ نه چاپیره طوافونه کوي ، له غونډۍ سره یې ازلي مینه ده ، ځکه چې په دې غونډۍ کې زیږیدلې ده . یو وخت د ژمي په یخنۍ کې تود و ملکونو ته مهاجره شوې وه ، خو بیا یې هم نومورې غونډۍ یادیده . کله چې پسرلی شو ، نو د زرکو په یوه لوی سیل کې نومورې غونډۍ ته راغله .

زرکه اوس پیغله شوې وه . په سرومنگولو به خرامانه گرځېده. په مستوناروکې یې مینه گډېده . هغه د مینې په لټون وه او د تنهایۍ ژوند خوندنه ورکاوه.

یوسهار په یوه خواږه اواز د نازله خوبه راویښه شوه. گوري چې د غونډۍ د یوې لویې ډبرې پر سر یو مست او ښایسته زرک ناست دی. د اسې مسته غاړه وهي ،چې ټوله غونډۍ ورته غوږ غوږ ده . د زرک له مستوناروڼه مینه وریږي . ته به وایې هغه هم له خپلې تنهایۍ نه په عذاب دی. جوړۍ غواړي، او یو داسې همراز غواړي، چې د زړه میتوب ډک زړه ورته تش کړي. یو ځای ورسره والوزي او په غبرگو غاړوکې د مینې سندره ورسره غبرگه کړي.

مست زرک پر له پسې غاړه وهله . خدای خبر، چې د زرک په خوږو ناروکې څه جادوگډو . زرکه په ځان هم نه وه پوهېدلې ، چې په خرامانو قدمونو د مست زرک خواته روانه وه او بیا له زرک سره د لویې ډبرې پر سر غبرگه ناسته وه او دواړو د یو بل په ښکو کې منبوکې وهلې.
دواړو د مینې تړون وکړاو ترنوموړې ډبرې لاندې یې د مینې ځاله جوړه کړه. د ډبرې پر سرېې غبرگې غاړې ووهلې. ډېرځله یې غونډۍ په خپلو غبرگو غاړو مسته وساتله . د غونډۍ په شاوخواکې یې د مینې الوتنې وکړې ،د خپلې مینې داستان یې د غونډۍ هرې ډبرې او هر بوټې ته ورساوه .اوس هم زرکه د خپلې مینې ځای ته راځي ، هغې ډبرې ته چې د هغې پر سرېې له خپل مین سره غبرگه غاړه وهله، خو اوس هغه ډبره ذرې ذرې ده. زرکه د غم کوکارې وهي ، گوندې خپل مین او خپل بچې پیداکړي.

اوس له زرکې نه خرامان قدمونه هېر شوي دي . که کوم شاعر د هغې تکې سرې سترگې ولیدې غمجن به شي ، او د هغې لیلالة سترگو سره یې نه شي تشبیه کولی ، چې د خپل مین په وصال سیرابې وې

. اوس دزرکي له سرو ستر گوسره بل ډول تشبیه تړلې ده ، اوس دزرکې تکې سرې سترګې دهغې محبوبې سترګوته ورته دي چې « یا یې یار مړوي یا یې ډیرژړلي وینه »!
اوس دزرکي له مستې غاړې نه دمستو ترانو پر ځای دویر ترانې راځي . دغونډۍ پر هره ډبره او هر بوټي ناري وهي ، دغم ناري .په دې ناروکې دخپل مین او خپلو بچوویرنه« مرثیه » غونډۍ ته بیا بیا ور اوروي. دغونډۍ پرسرداوسپني شاهین الوتنه کوي. زرکه کنه شوې ده ، داوسپني دشاهین بوږنوونکی غږهم نه اوري ، یوازې دخپل مین او بچودویر سندره توده ساتې.

تني دچور کونډې دځنګل لمن ۱۳۶۹

شپونکۍ

داسې ښایسته منظره یې په ټول عمر کې نه وه لیدلې. تکه شنه ورشو، د سپینو اوبو روانه ویاله، رنګین ګلونه، ښکلي مرغان. خپلې میږې هم بدلې بدلې ورته ښکاریدې. خپله ماشومه لور غوټۍ ورته ډیره ښایسته بریښیده. لکه د پرښتو تکې سپینې جامې په غاړه، په تورو څڼو کې یې سره او ژیړ ګلونه ټومبلي وو. پر شونډو یې خوږه او مالګینه موسکا غزیدلې وه. له خپلو میږو او تکو سپینو وریو سره مشغولیده.

دمور زړه له ډیرې خوشحالۍ نه په درزا شو او نارې یې کړې:

ــ غوټۍ لورې! وه غوټۍ لورې!

غوټۍ یو خوا بل خوا حیران حیران وکتل. دمور په لیدو یې غږ کړ:

ــ وای مورې ته دلته څه کوې؟!

د مور غیږې ته یې په منډه منډ ځان ورساوه. د مور له سترګو نه در در، دخوشحالۍ اوښکې راوبهیدې. غوټۍ یې ټینګه په غیږه کې ونیوه او دومره یې ښکل کړه چې مخ یې لکه دګلاب د تنکۍ غوټۍ تک سور واوښت.

ـــ غوټۍ ، زما خوږې غوټۍ ،ته خو زموږ نه ورکه وې .دميږو رمه دې هم رانه ورکه کړې وه .پلار دې په تا پسې ډير خپه دی .وړوکی ورور دې ډيره يادوي ،ستا تکې سپينې ميږې هم يادوي.وايي چې غوټۍ خور مې څه شوه ؟چيرې لاړه ؟زما ميږې يې څه کړې ؟زه سپوره ډوډۍ نه شم خوړای ، زه شيدې او مستې غواړم ،زه کوچ غواړم .کله يوه بانه کوي او کله بله بانه.ستا په ليدو به څومره خوشاله شي ! پلار به دې څومره خوشاله شي! زرکوه غوټۍ څه چې ځو.راځه چې رمه هم بيايو ، بس دی ډيرې دې وځرولې ،مړې دي .گوره ! دومره مړې دي چې خپلې گيډې هم نه شي وړای .غوټۍ له خندانه شنه شوه.په ناز او کرشمو يې خپلې تورې څڼې څنډ وهلې:

ـــ مورجانې ! زه نه ځم ،خپله رمه مې هم نه بيايم .زه په دې گلونو کې ډيره خوشاله يم .ته ددې ويالې اوبه وڅښه له شربت نه هم خوږې دي.زه له دې خوږو اوبو نه چيرې ځم!

دميږو رمبارې پورته شوې .وريو په ترپکو ترپکو يو خوابل خوا تيوونه ووهل .غوټۍ وويل:

ـ وگوره مورجانې ! دلته زما ميږې اووري ډير خوشاله دي .دلته زما ميږې ډيرې شيدې کوي .زه نه ځم . . .نه ځم ،نه ځم ،نه ځم. . . . . .

موريې خپه غوندې شوه .ويې ويل:

ـــ غوټۍ لورې ! ته له موږ نه پرڅه گيله منه يې ؟که ته له ماسره کورته لاړه نه شې زموږ زارې به وچوي.

دمور له سترگو لکه چينه مړې مړې اوښکې روانې شوې.غوټۍ بيا له خندانه تکه شنه شوه.دمور پرمخ اوښکې يې په خپلو وړو او تنکيو گوتو پاکې کړې.

ـــ مورجانې ! ته مه ژاړه ،زه له تاسونه گيله منه نه يم.زه ډيره خوشاله يم.

خپله وړوکې خولګۍ یې د مورپر سترګو کېښودله او مور یې ښکل کړه. په دې وخت کې د غوټۍ پلار غږ وکړ:

ــ پاځه! لمونځ دې قضا شو ..... داځه د غم خوب دی چې نه ویښیږې!

د غوټۍ مور کریکې وکړې:

ــ غوټۍ! زما جنتي غوټۍ! زما شهیدې غوټۍ! زما وړې شپونکۍ.......!

له کټ نه پاڅېده. ټکری یې پر سر کړ. لکه لیونۍ د بام پر سر وختله. صحرا ته یې وکتل. هغې صحرا ته چې غوټۍ به میږې په کې څرولې. په صحراکې یې د سکڼ توغندي لویه کنده ولیدله. د کندې له غیږې نه د میږو وړې بادونو همغسې یوه خوا او بله خوا تښتولې.

۱۳۶۸ کال تنې دوړۍ خیسوره د نښترو د ځنګل لمن

د مستو کتوه

ګلې ګلې غواوې راروانې وې. دغواوو په سترګوکې ویره ښکاریده. په غوجلوکې وړوخوسیورمبارې وهلې. ځنګل ژړا او فریاد ونو پر سراخیستی و. موریې د ژړا او فریاد ونواواز وپیژانده. هغه وپوهیده، هغه په هر څه وپوهیده. په زړه کې یې سرې لیکې تیرې شوې. له جونګړې راووته:

ـ ستا پر مرې مې ودرومې، پر تامې بوره کړې، نه مې درته ویل چې له هلکانو سرد مستې مه کوه.

له ډیره قهره اوله ډیره درده یې وخندل:

ـ خدای خبردی ته به بې غمه ویده شوی وې. پوهیږم... پوهیږم...

ببری په یبلو پښوله ځنګل نه راووت. د خپلې جونګړې خواته په منډه، منډه راته، دباندوسپویې ژړا او فریادونه واوریدل. سپوورمنډې کړې او حمله یې پرې وکړه. ببري په زوره چیغې کړې:

ـ کورې! کورې! په پړانګ وداړل شۍ!

سپې ورنژدې شول، ببري په ډیرې چالاکۍ له خپلې نرۍ ملانه دډوډۍ دسمال خلاص کړ. وچ سوکړک یې سپوته لرې وغورځاوه. موریې له

ډېره قهره غاښونه ورته وچیچل:

– خدای دې په لیونیو سپو وخوره ، چې نه په دم روغیږې ، نه په دارو.

– ښه وشول ډېرښه وشول ، چې زما نصیحتونه دې نه اوریدل . هسې هم خدای سپیره پیداکړی یې اوس به ... .

ببری په ماته ساه اوپه سلګیو ، سلګیو جونګړې ته راورسیده . له رسیدوسره سم یې مورپه ځپیړوکې پټ کړ. په یوه اوبل مخ یې دومره وواهه ، چې د مورځپیړې پرې وسوې. د ببرې چیغې بیا په باندې کې خورې شوې . پانې د ببرې پیغلوتې خوروړ منډې کړې ، د مورلاسونه یې کلک ونیول موریې له زنې نه ونیوه :

– بس دی مورې مه یې وهه ، خدای ته ګوره مه یې وهه. موږ ته به خدای داسې مکرره (مقرره) کړې وي

موږ بې له خدایه اوبې له ببرې نورڅوک لرو ؟

خوریې هم په ژړاشوه. ببرې د کلې په لوري منډې کړې :

– قسم دی که له تاسوسره یوه شپه هم تیره کړم.

د کلې په لاره روان شو. موریې ښیراوې ورته وکړې :

– ورځه خدای دې تری تم کړه. خدای دې په بمونو والوزوه . هسې دې هم زموږ بخت په کانوویشته ، سپیره اوس وچه خوله ګرځه .

پانې د مورپه خوله لاسونه کیښودل ، په ژړغوني غږیې ورته وویل :

– مورجانې ښیراوې مه ورته کوه ، موږ څوک لرو ؟

د پانې مورژړااوسلګیو ونیوه ، هغه له ډېره درده په ځمکه راولویده ، پانې نارې سورې ګډې کړې . د باندې له جونګړونه ښځې راووتې :

– څه وشول پانې څه وشول ؟ ؟

– پر مورمې پیریان راغلي دي.

ګاونډۍ ښځې ورغلې ، د پانې موږ پر ځمکه پرته وه. یوې ښځې یې

سرپر خپلو ځنګنونو کېښود . کلیمه یې ورته وویلې ،لااله الا الله محمدرسول الله .دخدای له پاره مه یې په عذابوئ ، کافرخو به نه وئ ؟ تورسرې ده ،تاسې به هم خویندې میندې لرئ !
نوروښځوهم کلیمې ورته وویلې ، دپانې دمورزړه یوڅه سپک شو ، سترګې یې وغړولې . ښځوورته ویل:
ـ کلیمه ووایه خورې ،دپانې مور کلیمه وویله ، ګاونډیوښځوتسله ورکوله ، داهرڅه دخدای له طرفه دي ، خدای دې ببرې درته ژوندی لري .څه چې له خدایه راپیښیږې په هغې به صبر کوو .
ګاونډ یانې یې چې خپلو جو نګړوته لاړې ، نو دببرې موربیا په ژړا پیل وکړ. ځانته یې ښیرې کولې:
ـ زما لاسونه دې مات شي ، ببرې مې پر تنکي مخ څومره سخت سخت وواهه. ببرې خو ګرم نه و ، څه یې کړي وای ؟ له ډیره خپګانه یې ډوډۍ هم نه وه خوړلې .
پانه له جونګړې نه راووته مورته یې غږکړ:
ـ مورې ببرې خوپه کنډ وهم واوښت ، په دې ماز دیګربه چیرته ځي ؟ هله لورې ! راویې ګرځوه ، کلې خوډیرلرې دی ماخوستن به هم ونه رسیږې ، خرابې لارې دي.
پانه دهوسۍ غوندی په یوه ترپ کنډوته ورسیده. ببرې مړه مړه ګامونه اخیستل. لکه چې کلي ته یې دتګ زړه نه کیده .پانه یې چې ولیده ، بیا یې ګامونه یوڅه ګړندي کړل . پانه ورپسې ورسیده ، په غیږ کې یې ونیو ، ښکل یې کړ ، اوښکې یې ورپاکې کړې.
ـ پرې مې ږده ، زه نه ځمه ،زه مورته نه ورځمه ، دومره یې ووهلمه ،ماڅه کړي وای ؟
بیا یې ستونی راډک شواو خبره نیمګړې ځنې پاتې شوه ، پانې بیاښکل کړ :

ـ راځه مورمې درپسې ژاړي هغه ستا په وهلو ډېره پښېمانه ده. زه مې مور درپسې رالېږلم. راځه چې ورشو ، هغه په تا پسې ځوريږي ، چې ډېره وځوريږي تا هم ښه ليدلې ده ، چې پېريان پرې راځي . چې چېرته وغورځېده که سرېې مات شه او که لاس يې مات شه. ببري سلګۍ وهلې:

ــ نه ، نه زه نه ورځمه ، خداى دې يې په پېريانو مړه کړي ، زه نه ورځمه ، زه کلي ته ځمه.

پاڼې په ژړه غوني غړورته وويل :

ـ کلي ته چاته ځې ؟ په کلي کې مور څوک لرو ؟ د کلي نه خو دا يو کال کيږي چې خلک غرونو ته راغلي دي ،په کلي خو جازونه بمونه وروي ، تا به هم راته شهيد کړي.

ببري ځان کشولو ، چې د پاڼې له لاسونو نه ځان خلاص کړي ؛ خو پاڼې لکه تيخوري ماشوم په غيږ کې راواخيست .ببري لتې غورځولې او دخور پر مخ يې نوکارې لګولې .

ـ پرې مې ږده زه نه ورځم ، زه نه ورځم .

****　　　****　　　****

په غوجل کې ژير خوسی پروت و ، دخپل زوی غوندې يې زړه پرې وسو . دببرې مورنن ډېره سخته خواشينې وه. خپلې غريبۍ او بې کسۍ تيروختونه ورياد کړل . هغه دببري پلار ته ډېره ګرانه وه ، هغه وخت يې په يادشو چې دببري له زيږيدو سره سم دغنمو لوونه ګډ شول . دببري له پلار سره به يې لوونه کول .

له څوورځو ،لو نه وروسته ناروغه شوه او په سينه کې يې شيدې هم وچې شوې. ماشوم به يې په کوڅو کې ګرځاوه ، کله به يوې ښځې يو غړپ تې ورکړ او کله بلې ښځې. ماشوم به تيوله شپه له لوږې نه په ژړا تيره کړه .

دببري پلار دبوسو او غنمو په پيسو غوا واخيسته. غوا تکه زيړه وه. ببری يې دغوا په شيدو رالوی کړ. زيړی تيولو ته ګرانه وه. زيړی

دومره اصیله وه، چې پانې هم لوشلي شوه. زیړی په ببري ډیره ګرانه وه. خود به ورته ګرانه وه، ببری د زیړی په شیدو رالوی شوی و. کله کله خو به یې د زیړی تی په خوله کې ونیواو د خوسي غوندې به یې رودلو. ببري له زیړی سره خاصه مینه لرله، له سهارنه تر مازدیګره به یې پرېوو لوڅروله. له زیړی سره د ټولو مینو ورځ په روڅ زیاتیده.

هغه ورځ چې د ببري د پلار مړی یې په وینو کې خیشت پیښت له سنګره راوړی و، ببري زیړی څرڅای ته بیولې وه. د ببري مور هغه ورځ ډیره سخته راغورځیدلې وه، له تندي نه یې وینې بهیدې، د کلي ښځوویل چې پیریان یې دي.
کله چې ببري زیړی له څرڅای نه راوسته، د پلار د مړي په لیدو یې کریکې کړې، زیړی هم لکه بنیادم غمجنه په ځای ودریده. داټولې صحنې د ببري د مور په ذهن کې راګرځیدې، نژدې وه، چې بیا پیریان پرې راشي. د ببري کټ ته ورغله، ببري یې پر تندي ښکل کړ، کلیمې یې وویلې:
ـ خدایه باقي خیر کړې.

**** **** ****

نورې ورځې به چې لمر د جګ غره پر څوکه سر راښکاره کړ، نو مور به یې په ببري غږ وکړ:
ـ هله ببریه زویه پاځه صدقه دې شم، لمر راختلی دی، بیا به زیړی ځنګل ته د څرولو له پاره بیایې.
نن د لمر ستر ګه په شنه آسمان کې څو نیزې جګه ولاړه وه، ببری په کټ کې اوږد غزیدلی و، او په درانه خوب ویده و. هغه په شپه کې څوواره راویښ شوی و. ټوله شپه یې په اندیښنو تیره کړې وه. ویروونکي خوبونه یې لیدل. خوب یې لیده، چې یو برګ پړانګ وریسي ځغلي ،ببری منډې نه شي وهلی، خو چې کله پړانګ ورته رانژدې شو او د ببري

مری ته یې منګولې ور وغزولې ، په دې وخت کې ببری له ډیره هیبته راویښ شو ، په کټ کې کښیناست شونډو یې پټري نیولي وو ، په کوچنۍ څیره یې پریشاني خوره وه. د نورو ورځو غوندې یې د غړکۍ د شاربلو اوازپه غوږ نه شو. له حسرت نه په ډکو سترګو یې خپلې مورته وکتل ، موریې د چرګۍ پرغاړه خپه او دلګیره ناسته وه. بیا یې سترګې د مستو په کټوه ولګیدې. د کټوې پر سر برغولی نه و. کټوه وچه ککړه وه ، پر مورګویې مچان ګرځیدل او په ګیډه کې یې کنډو کې کنډو کې مستې نه بریښیدې. تېرې شوې ورځې وریادې شوې. هرسهار به چې له خوبه پاځیده ، موربه یې د مستو په کټوه کې سوکړک ورته میده کړی و ، او ببري به په خوند خوند خوړو ؛ خو نن د مستو کټوه تشه وه. ببري د مستو له کټوې ، لاسترګې نه وې اړولې ، چې په غوجل کې د ژیړخوسي دردناکې او غمجنې رمباړې پورته شوې. ژیړخوسی په مورې پورې کلک تړل شوی و ، پورته پورته یې ټوپونه وهل. په سترګو کې یې انتظار څپې وهلې ، موریې غوښته د زیړی غواله شیدو نه ډک تیونه یې غوښتل . ببری وبورنیدو ، سترګې یې له اوښکو نه ډکې شوې ، برګ پړانګ یې په خیال کې ورغی. هغه پړانګ چې په خوب کې یې لیدلی و. هغه پړانګ چې د دوی خوشحالۍ یې داړلې وې.

۱۷-۲-۱۳۷۰

تشه ځولی

نن دخوست په عسکري قشلوکې دسره بیرغ یوه ریتاړه هم نه وه پاتې. دسرو بیرغونو پرځای شنې سپینې او برگې جنډې رپیدې. عسکرولاسونه دتسلیمۍ په نوم جگ نیولي وو. دمجاهدینو په سترگوکې دفتحې نخښې بریښیدې او په ډیرویاړ دشویلوپر سرونو ولاړوو.

نن دخوست واړه او زاړه خوشحاله وو. دتوریالي له کوچنۍ څیرې نه عجیبه خوشحالي وریده. چې چیرته به یې خپل همزولي ولیدل نوله لرې نه به یې چیغې کړې:

ـ ښه شوچې خوست آزادشو ،څومره خوند یې وکړ . اوس به دهیڅ شي قحطي هم نه وي . اوړه به هم ښه پریمانه وي، مالگه به ارزانه شي. گوړه چای او خواړه به هم ارزان شي .

اوس به په اوړوکې دمالگې پرځای دبانجانوتروې اوبه نه گډوو. دمالگې من به ددووزروافغانیوپرځای په دوه درې سوه افغانۍ وي،اوس به دغرونو څخه دڅیرۍ لرگي راځي او دخوست میوه دارې ونې به روغې پاتې شي. دښترو غوتې به هم نه سوځوو. هو رښتیااوس به د مجاهد ینو

توغوندي هم نه راځي او موږ به نه پرې وژني.

داخبرې د توريالي سبق ګرځيدلی و. هر چا ته به يې په خندا خندا او په مينه مينه کولې. په منډه منډه کورته لاړچې خپله مور، پلار او خويندې دخوست له آزادۍ نه خبرې کړي. په هغوی هم زيری وکړي. د آزادۍ زيری، دقحطۍ دله منځه تلو زيری، د توغوندیو نه دخلاصون زيری اودهرشي دارزانۍ زيری. دکور دروازې ته نژدې شو. له توريالي سره دآزادۍ دزيري تلوسه وه. ناڅاپه يې دميګ جازونو بوږنوونکی غږ واوريد. دېمونو غږ مباشوه، دخوست په عسکري قشلوکې دسکډ توغندي لکه تور ديوان ولګيدل. دسکډيو توغندی ددوی په کورولګيده، دکورخيره په يوه لويه کنده بدله شوه.

***   ***   ***

دمجاهدينود توغندي آواز په هواکې خپور شو. دتوغندي د لګيدوسره سم درب شو چې توريالی له کټه راولويده، خويندويې په کړس کړس ورپورې وخندل:

ــ ښنګه توريالیه زموږ په ناروخونه پاڅيدې د توغندي له ډاره له کټه هم راولويدې.

مورخپلې لوڼې ملامتې کړې:

ــ مه ورپورې خاندئ په توغنديو کې خوښه نوکې نه شته.

پلاريې هم راببرشو:

ــ هغه پرونۍ پيښه موهيره شوه، خدای موځوانيمرګې کړه.

توريالی په انديښنوکې داسې ډوب و، چې دخويندواو مور اوپلارپه خبرويې ځان هم ونه پوهاوه. دنغري پر سرتورچای جوش ايښی و. په نغري کې دښتروغوټې بليدې، غوټې په وينوسرې وې. په وينوسروغوټو سرې لمبې کولې. دنغري په څنګ کې يوه ځولۍ په وينوسرې غوټې پرتې وې. د توريالي مورچای او ډوډۍ تيار کړل. کله

چې توريالي د تودې ډوډۍ ګوله خولې ته کړه او د چاي يو غوړپ يې وکړ، سترګې يې د نغري په څنګ کې يوې څولۍ په وينو سرو غوټو ته واوښتې. څمکه وربانده ې وچورليده. زړه يې راډک شو. توريالي ته خپل ځان سري خوړو بريښيده. داسې لکه چې د بختورله غوښو او وينو يې خوله ډکه کړې وي. ژر يې له خولې نه د ډوډۍ ګوله او د چاي غوړپ توی کړل. په مخ يې غبرګې غبرګې اوښکې راغلې. اوښکې يې پټې پاکې کړې چې د مور او پلار يې ور پام نه شي.

توريالي بيګانې خوب او پرونۍ غمجنې پيښې سخت ځوراوه. د توريالي ښايستو کې فکرونه او خيالونه غمونو ګډوډ کړي وو، داسې لکه چې بمونه او توغندي کلي او کورونه سره ګډوډ کړي. د کوچنيتوب رنګينه دنياګۍ يې غمجنو پيښو لوټلې وه. د شوندو له تنکيو غوټيو نه يې خنداشوکيدلې وه. د کوچنيتوب شوخي ځينې هيره شوې وه او دوخت د غميزو په باب يې د لويانو غوندې فکر کاوه. خود هغه فکر په دومره پيچلو او غمجنو پيښو کې کله رسيده. د توريالي په کړو وړو کې د پام وړ بدلون راغلی و. په څيره کې يې له ورايه د غم نخښې معلوميدې. د شپو ورځو له تيريدو سره د توريالي کنجکاوۍ او انديښنې زياتيدې.

د خوست د ښار پر عسکري ځايونو د مجاهدينو توغندي همداسې وريدل. کله کله به خو به داتوغندي د بازار په منځ او عسکري ځايونو ته نږدې کورونو کې هم ولګيدل. د حکومت الوتکو، شوبلو د مجاهدينو پر مرکزونو او د مرکزونو سره پر نږدې کليو بمونه غورځول. دلته او هلته د جنازو خبرې وې او د ويرونو ساندې.

د توريالي له څيرې نه خوشحالي تښتيدلې وه. پخوا به يې په کور کې ډيرې خبرې کولې خو اوس يې له خولې نه سپين هم نه خاته. دا څوورځې د ښترو د غوټو په ټولولو پسې هم نه و وتلی. د نغري په څنګ کې د غوټو څولۍ تشيدو ته نږدې وه، ايله يو څو په وينو سرې

غوټۍ پکې پاتې وي. هرې غوټۍ د خپل خواږه ملګري «بختور» د خاطرا توغوټۍ، ورته سپړلې. مور او پلارېې د توريالي په غمجن حالت ډير ځوريدل. موربه يې ويل:

ـ هسې نه چې په بختورپسې يې زړه وچوي بختورخو توريالي ته له وروړنه هم خوږو، سودايي شوی دی، چې ليونی نه شي خدايه ژربه يې سپيلني ورته لوګی کړل. د توريالي په غاړه يې د تاويزونو اميل جوړکړ، خود توريالي پريشانۍ ته يې هيڅ ګټه ونه رسوله.

توريالي ته غمجنو پيښو له ژوندنه يوه سخته کشاله جوړه کړې وه داسې کړکيچنه کشاله چې د حل په لاره چاره يې نه پوهيده.

ـ خدايه مورمې هره ورځ د تيروشوو اخترونو کيسې راته کوي، خو زه چې له موره پيدا يم يومې هم د خوشحالۍ اخترونه ليد. اوس ولې اخترونه نه شته داغلې ولې ګرانې دي ، داد چاى ګوړې او مالګې ولې قحطي ده او داجازونه ،شوبلې څومره ډيردي توغوندي څومره ډيردي اوداوينې ....

زړه به يې وبوړنيده اود بختوروينې به يې په خيال کې ورغلې. د نغري په څنګ کې د غوټو ځولۍ تشه وه. د بختورپه وينو سرو غوټو د توريالي نغرۍ څوورځې تود ساتلی و. توريالی بياد غوټود ټولولوپه نيت له کوره راووت، د نښترو هغه ځنګل ته چې د ښارلمنه يې ښکلې کړې وه راغی. ددې ځنګل غوټوبه تل د توريالي او بختورساړه نغري تاوده ساتل.

د نښتروزلفې د توغنديو او سپنيزو پنجو شوکولې وې. د نښترو له غوټو ډکې تنکۍ څانګې لرې لرې پرتې وې. توريالي له ماتو تنکيو څانګونه غوټۍ شوکولې. ناڅاپه توغوندي راغلل. د نښترو له ځنګل نه يو څه لرې ولګيدل. توريالی په بيړه د غوټو ډکې تنکۍ څانګې ته ورغی ،داسې لکه چې د بختورغيږوي او غوټۍ يې د بختور د زړه په وينوسرې وې. توريالي د ماتې څانګې غوټۍ ژرژرو شوکولې، خپلې ځولۍ ته يې واچولې، منډه يې کړه او ژوبله څانګه يې تشه پرښوده ،داسې لکه د بختورتشه ځولۍ او ټوک ټوک بدن يې د توغنديو اورلاندې پريښی و.

۱۳/ ۱۰/ ۱۳۶۹

د تنيو غرونه

زنځیرونه

دپخواني عادت په ځیرېي بیاهم دریمې کوټې ته سترگې ورواړولې. دکوټې دروازه په تورزنځیرتړل شوې وه . تور زنځیر د گل اندامې زړه ته لکه تور مارتېک ورکړاودبندې کوټې خیالي تصویر یې دهغې په مغزوکې رنگ کړ. په شونډو کې یې څه وویل ، خواښې یې بیاورنارې کړې:

ـ گل اندامې !وه گل اندامې ! وه خدایه کنه هم شوه .

دریم ځل یې په زوره ورغږ کړ:

ـ وه گل اندامې !

گل اندمې ټکان وخوړ:

ـ درغلم ادې انگړمې جاروکاوه.

ـ گل اندامې لورې ! په دې بخارۍ پسې اورواچوه دباتورد پلار ډیره یخني کیږي ، نن سبا ډیر کمزوری شوی دی . بیگاه شپه یې ټوله ویښه تیره کړه . نۀ پوهیږم چې یخني یې کیږي که له اندیښنونه خوب نه ورځي.

د دروازې غرب شو. توتي کوټې ته رانـنووت ،دسبو ټوکری یې گل

اندامې ته ورکړه:

ــ ښکلې کاکۍ داواخله پاخه يې کړه، بابامې ويل چې ښه خوا ږه دې يې پاخه کړي ميلمانه ورسره راځي.

ــ ښه وروركه! ښه خواږه به يې پاخه کړم. اول به د ميلمنو کوټه جاروکړم بيابه سابه هم پاخه کړم.

گل اندامه دميلمنو کوټې ته لاړه. دتوتي مورتوتې ته په قهرشوه:

ــ ځوواره مې درته ويلي دي چې ښکلې کاکۍ يې مه بوله اوس خو کوچنۍ نه يې په نن سباکې به ژنۍ شې دومره نه پوهيږې ؟ گل اندامه هم ځان ناگاره اچوي غټه ښځه ده اوس هم وروړک درته وايي. له نن نه وروسته دې که ښکلې کاکۍ وبلله بيابه ... .

په توتي کې يې سترگې ښخې کړې. په سترگوکې يې دغم او غوسې نښې رابرسيره شوې. يوه شيبه غلې شوه او لنډه لنډه ساېې واخيستې، بيا يې په قهرجنه لهجه ورته وويل:

ــ نه پوهيږم چې دا ته ولې نه پوهيږې، اوس خو ماشوم نه يې.

توتي چې دمورغمجنې اوقهرجنې څيرې ته وکتل حيران شو. د مور په خبرو يې سر نه شو خلاص:

ــ وی خدايه داڅه درباندې وشول ليونۍ کيږې خوبه نه ؟ ولې تا نه وراته ويلي چې ښکلې کاکۍ يې بوله، دلاله ناوې دې ده، ورينداردې ده.اوس ولې راته وايې چې په نامه يې بوله،له تاسره خوجنگ نه کوي څه ... .

مورته يې دتوتي په ساده گۍ قهرورغی او په تونده لهجه يې ورته وويل :

ــ ته نه شرميږې چې اوس يې هم ښکلې کاکۍ بولې، گل اندامه خواوس ستاپه نوم ده، داخبره دتوتي پر زړه لکه خنجرولگيده.زړه يې راډک شوژړا ورغله په منډه له کوره و،ووت. دهديرې په قبرونو

ورگډشوا و د یو قبر د پاسه پړمخې پریووت.

گل اندامې د خوابې او توتي خبرې تکې په تکې اوریدلې وې. د میلمنو د کوټې پر دیوال د باتور عکس ځړیده. گل اندامې د باتور عکس ته سترگې ورواړولې. د باتور له عکس نه غمجنه موسکا وریده. په سترگویې اوښکې راغلې. نرۍ شونډې یې لکه د گل پاڼې ورپیدې لکه له خپلې خوابې نه چې د باتور عکس ته گیله کوي. د باتور سترگې همغسې موسکۍ وې او په تنده یې گونځې رانه غلې. د میلمنو له کوټې راووته او د دریمې کوټې سرته وختـه. د مهاجرو کورونه لکه د زنځنیر کړۍ سره نښتي وو. د مهاجرو هدیره په رنگارنگ جنډو کې پټه وه. د جنډو لاندې قبرونه هم لکه د زنځیر کړۍ سره نښتي وو. په ځینو جنډو کې گلونه او د شهیدانو نومونه په وریښمینو تارونو اوبدل شوي وو. د گل اندامې په بیکرار زړگي عجیبه چل وشو. منگولې یې لپه کړې هدیرې ته یې وکتل. له دریمې کوټې نه دوهمې او له دوهمې کوټې نه د میلمنو د کوټې سرته راغله. د دریمې کوټې د بندې دروازې له زنځیرنه یې سترگې بلې خواته واړولې. گل اندامې ته د جنډو گلونو او د شهیدانو نومونو عجیبه سودا ورواچوله. د سبو د پخولو په څنگ کې یې پر سپین ټوکر وریښمین تارونه لکه زنځیرونه وغځول.

گل اندامې به اوس هر ورځ پر سپینو ټوکرانو وریښمین گلونه جوړول، سږکال په دریمه کوټه کې نه اوده کیده. دریمه کوټه به ټوله شپه په چوپتیا او تیاره کې ډوبه وه. سږکال په ژمي کې دوی ټول په دوهمه کوټه کې اوده کیدل. گل اندامې ته په دوهمه کوټه کې هیڅ خوب نه ورتلو. کله به چې د نیمې شپې باد د دریمې کوټې زنځیرو شرنگاوه د گل اندامې په زړه به د غمونو مارانو خولې ښخې کړې، لکه چې کټ یې په مارانو اوبدل شوی وي. گل اندامې په تیریو کال کې ایله دوې

شپې په دوهمه کوټه کې تیرې کړې وې . هغه یې هم له ډیرې خوشحالۍ نه په ویښه تیرې کړې وې. دناوې توب شپې یې وې ،په دوهمه کوټه کې دوې شپې او دباتورخاطرې یې په ذهن را ووریدې.

پیغلې اوپیغلوټې سندرې وایې دایرې وهې او اتنونه کوي. ځینې پیغلې له گل اندامې نه چا پیره کیناستې .یوې پیغلې دگل اندامې له مخ نه دټکري پیڅکه پورته کړه په خنداکې یې پوښتنه ځینې وکړه:

ــ خورې نوم دې څه دی؟

گل اندامه موسکه شوه او هیڅ یې و نه وې.

یوې وویل:

ــ گل اندامه نومیږي.

یوې بلې داهم پسې زیاته کړه:

ــ گل اندامه نه ،گل اندامه ښا پیرۍ.

ټولوپیغلو په بړک بړک وخندل.

یوې زړې ښځې وویل:

ــ زموږباتور هم بهرام شهزداه دی.

بلې داخبره ورپسې غبرگه کړه:

ــ مبارکه دې شي داخوډیره ښکلې جوړۍ شوه.

یوې پیغلوټې دگل اندامې لونگینو ځونډیوته غلې لاس وروغځاوه غوښتل یې چې ویې شوکوي . گل اندامې یې لاس ټینگ ونیو. پیغلوټې په خنداکې ورته وویل :

ــ وی گل اندامې خورې څومره بخیله یې لکه چې دباتورد کلاشینکوف له پاره ځونډې ساتې .ټولې پیغلې اوپیغلوټې له خندانه شنې شوې.

دوې شپې لکه یوڅوشیبې دسترگو په رپ کې تیرې شوې . په دریمه شپه گل اندامې ته ددریمې کوټې واک ورکړل شو. گل اندامې په

لړزاندو لاسونو د دريمې کوټې زنځير خلاص کړ. د زنځير له شرنګ سره د ګل اندامې د بنګړو شرنګا ګډه شوه او د لونګو له وړمو سره د دريمې کوټې ته ننوته. ځان ځينې ورک و. زړه يې په ټټر کې ټوپونه وهل، د کوټې څراغ يې ولګاوه. پر مخامخ ديوال د باتور عکس راځوړندو. عکس ته يې په مينه وکتل. اننګي يې له شرمه سره شول ژر يې د دروازې خواته مخ واړوه چې چا خو به ليدلې نه وي. دروازه يې بنده کړه. د کوټې په کنج کې د باتور کلاشينکوف راځوړند و. د کلاشينکوف د ساده بند په ليدو يې په زړه کې وويل:

ــ دا به په مړيو او ځوندېوکې داسې پټوم چې خلک يې ننداره کوي. دريمه شپه هم تيره شوه. ډيرې خوږې شپې يوه په بله پسې تيريدې. کله به چې باتور د جهاد سنګرونو ته تللئ و ګل اندامه به په دريمه کوټه کې يوازې پاتې وه. ګل اندامې به تر نيمو شپو د باتور کمربند او کلاشينکوف ته ځوندې جوړول او په دې ډول به يې د باتور د بيلتانه شپې لنډولې.

يوه شپه د باتور د وی پر سنګرونو د حکومت له خوا سخته حمله شوې وه. د بمونو او توپونو اوازد مهاجرو کلي ته رارسيده. ګل اندامه ترنيمو شپو د کوټې پر سرناسته وه. کله به چې د وطن د غرونو پر سر د بمونو بريښنا خوره شوه د ګل اندامې له خولې نه به بې اختياره ووتل:

ــ خدايه خير کړې باتور ته خير کړې. پټ به يې په زړه کې ډيرنذرونه و منل.

د ګل اندامې ليونې خيالونه به چې تردې ځايه راورسيدل نو ربه هيڅ هم نه وو پاتې او د دريمې کوټې په څيربه د ګل اندامې سپينو مړوندونو ته زنځيرونه اچول شوي وو.

تنې د نريزې کلی

۱۱-۱۲-۱۹۹۱

PROPERTY OF ACKU 5388

دسپین شیطان په غیږ کې

دايې پوخ عادت گرځیدلی و ، له هر لمانځه وروسته يې راواخيست ،ښکلولو به يې ، دعاوې یې ورته کولې ، ورته ژړل یې:

ــ خدای دې تلې تودې کړه ، خدای دې راوله.

بیایې دزو ی په ښکلې عکس کې سترگې گنډلې وې . له سترگونه يې لکه دپسرلي باران مړې مړې اوښکې رابهیدې. غوښتل يې چې څه ووايي خو سلگۍ دهغې خبره غوټه کړه . سپوږمۍ تسله ورکوله:

ــ ادې مه ژاړه خدای مهربان دی گوندې خدای یې راولي .

سپوږمۍ هم د خپل مین عکس ته سترگې ورواړولې .دزلمي په سترگو کې د ځوانۍ غرورځلیده . سپوږمۍ ته تیرد مینې وختونه وریاد شول . پرخپل زړه یې زورراوړچې ونه ژاړي خوله سترگونه يې داوښکوچینه روانه شوه. دزلمي مور په سلگوسلگو کې داخبره وکړه:

ــ پلاريې په زلمي پسې رنځورشو..... په ځنکدن کې یې هم زلمي یادولو..... دزلمي په ارمان لاړ.

گلالۍ په خنداخندا کورته راغله . په ډیرې خوښۍ يې نارې کړې:

ـــ زړې ادې وه زړې ادې تاته وايم داغبرولې نه کوې ؟ دباغ نه مې منې درته راوړې دي .بادونو راتويې کړې وې.
نیاګلالۍ تېنګه په سينه پورې ونيوه پر سترګويې شکل کړه . ادې دې جارشي په دې وړوکې خولګۍ دزلمي غوندې سترګې دې دي . ته خو زماد زلمي نخښه يې ، دعاکوه چې زلمی دادادې خدای راولي ،دکوچنيانو دعاخدای قبلوي . که زلمي رانه غلوځمکې او باغونه به تربورانو ته پاتې شي تاسې به هم ورته پاتې شئ . په زوره يې نارې کړې:
ـــ په زلمي پسې مې سترګې وختې خدايه !
ګلالۍ مې پنځه کلنه شوه که زلمی ژاړند ژوندی ورک نه وای اوس به خدای ډيرلمسيان راکړی وو. ګلالۍ خپلې وړې منګولې لپه کړې اود خدای دربارته يې ونيوې ،په وړه خوله يې دعاوکړه:
ـــ خدايه ! دادمې ژرراولې زړه ادې مې وريسې ژاړي .نیااو سپوږمۍ ، امين وويل او دوی هم دګلالۍ دعا په خپلو لپوشوو لاسونو بدرګه کړه.

*   *   *

زلمي خپل موراو پلارډيرپه نازلوی کړی و ، دهغه به چې څه زړه غوښتل موراو پلاورته نه ، نه وو کړي . دځمکې کاروباريې ټول دپلار پر غاړه و ، دلو په وخت کې به يې موراو پلارلوونه کول . زلمي به چې يو څوګيډۍ وريبلې نولوربه يې لرې وغورځولو ، وبه يې خندل:
ـــ ادې زمالاسونه تناکې شول ، زه لو نه شم کولی . کراربه پر پوله کيناست . پلاريې هم نه غوښتل چې دزوی تنکي لاسونه دې يې تناکې شي . دټوکې په ډول به يې ورته وويل :
ـــ بچيه ! ته کرارراته کښېنه زمونږ نندارہ کوه . موردې چې په څنګ کې راسره وي دټولې دنيالوونه ماته پريږده. ټولوبه په کړس کړس وخندل. زلمی لادیارلس کلن هلک وچې جيب به يې له پيسونه ډک و.

يوځوکاله يې مکتب وويلو ، له مکتب نه يې زړه تورشو ، مکتب يې پرېښود. دځوانۍ په مستۍ کې ډوب و ،خدای ښکلې ځواني او فولادي وجودورکړی و. په کلي کې يې دزورمخی نه و ، چاورسره غيږه نه شوه نيولی . دنورو کلوډيرقوي ځوانان يې هم مات کړي وو. دزلمی نوم لکه دنکلونو قهرمان دخلکو په ژبه و. زلمی دکلي دډيروجينکوخوښيده. دزلمي مينه له غيږې نيولوسره وه . هغه به چې کوم قوی ځوان دپهلوانۍ په ميدان کې مات کړنو ځان به ورته پاچاښکاريده.نن يې بياد غيږې نيولو ميدان ګټلی و ځان ځيني ورک و ، ځمکه او اسمان يې نه ليدل . دکلي په کوڅه کې روان و ، چې منګي پر سر ډله جينکۍ پر مخ ورغلي ،دجينکو په منځ کې سپوږمۍ هم وه . دکلي بې جوړې ښکلې پيغلې سپوږمۍ چې زلمی وليد نو په څه بانه يې ځان دټولوجينکوشاته کړ. دزلمي هم ورپام شو ، کله چې زلمی او سپوږمۍ په مخه سره ورغلل نو سپوږمۍ خپلې خوږې سترګې په ډيرې عاجزۍ ورواړولی ، لکه سوالګرچې له چانه دخيرات سوال کوي ، سپوږمۍ له زلمی نه غوښتنه لرله . دسپوږمۍ په خوږو سترګوکې عجيبه تاثيروو. دزلمي په وجود زلزله ګډه شوه . لکه دغيږې نيولو په ميدان کې کوم قوي پهلوان راځملولی وي . پښې يې په لړزاشوې ،چې څوک به په لاره ورغلل او خبرې به يې ورسره وکړې په خبرو کې به يې هم ژبه بنده شوه . زلمي له ځانه سره وويل :

ــــ داسپوږمۍ بيخي لکه جادوګره داسې ده . هغه بله ورځ چې زه پر لاره روان وم دادبام پر سرناسته وه سترګې يې په ماکې ګنډلې وې ،لاس يې هم ترزنې لاندې نيولی وچې څه وروريې مړدی ؟!

ورو ،ورو زلمی دغرور له نيلي نه راکوزيده . اوس له چاسره په غيږ نيولو پسې هم ډير نه ګرځيده . اوس يې زړه غوښتل چې همېشه يې سترګې دسپوږمۍ له سترګوسره غيږ ونيسي . ددنياګۍ کارته يې

گوتې نه ورورې . کوږ خلی یې هم نه سماوه . تر نیمو شپو به دکلي په دکانو او حجرو کې ورک و . کله کله خوبه یې دچرسو پر چیلم هم شونډې کېښوې . موربه یې ترهغو ویښه ناسته وه چې څوبه زلمی کورته نه و، ورغلی . چې دڅه شي ښکالو به ورغله په ډیره مینه به یې غږوکړ:

ــ زلمیه زویه! وه زلمیه زویه راغلې!

چې زلمی به غږ و نه کړنو موربه یې بیا ویښه کیناسته .

یوه شپه چې خلک په خوږوخوبو ویده وو ، دزلمي موردزلمي په انتظارویښه ناسته وه . دسپوغیپاشوه :

ــ «فضل وکړې خدایه ! سپي به زلمی وخوري »

دزلمی مورلا په دې سوچ کې وه چې دټوپک له ډزوسره سم دسپوویشتلې انګولا پورته شوه . دمور په زړه کې یې سوې لیکه تیره شوه .نارې یې وکړې :

ــ زلمیه چاووژلې ؟!

دباندې کوڅې ته راووته . پلارېې هم راویښ شواو په ډیرې وارخطایۍ کوڅې ته راووت :

ــ څه خبره ده ؟

دزلمي مور په وارخطایۍ سره ورته وویل :

ــ زلمی نه دی راغلی ،هلته ډزې وشوې هسې نه چې...

دوی لاداخبرې کولې چې زلمی ټوپک په لاس راورسیده . دټوپک له شپیلۍ نه د باروتو سوی بوی ختو. دوی واړه کورته ننوتل . دمورزړه یې اوس هم لکه پاڼه رپیده . پلارېې ورته وویل :

ــ ګوره زلمیه ! اوس خو کوچنی نه یې سم کارو نه کوه . مکتب دی هم پر یښود ،دځمکې په کار وبارهم نه پوهیږې ،اخرزده کوه یې، موږخو سپین ږیري یو ،خدای خبردی نن به یوسبابه نه یو. سبابه داهر څه تاته پاتې وي ، په یوه به هم نه پوهیږې .ټول خلک ستادزوراو ځوانی

صفتونه کوي ، خو مور ستا په ځوانۍ کې هیڅ هم و نه لیدل . خلک خو
او لاد د کومک له پاره غواړي . ستا به کله مور ته کومک را رسیږي .
د شپې وختي کورته راځه ، موردې ټول شپه ویښه وي . ازار به درته
وکړي . که په خوله یې نه درته کوي زړه به یې ازار درته وکړي . ډیر په
خپل زورمه غره کیږه . شپوچې خوړلي دې دهغوی پته هم نه ده لګیدلې
پلاریې لاخبرې نه وې خلاصې کړې چې موریې په کې ورولویده :
ــ دزلمي پلاره ډیره یې مه خپه کوه . زلمی اوس نوی زلمی دی چې
واده ورته وکړو ښه به شي .
په دې خبره یې د پلار قهر سوړ شوویې خندل :
ــ زه خو وایم چې خپله ښځه او اولاد و نه به هم و نه ساتي . نه یې
تعلیم وکړاو نه د ځمکې په کاروبار پوهیږي. موریې وویل :
ــ څنګه به ښځه او اولادو ته و نه ساتي چې چیرته قوي ځوان دی
دزلمي دزورمخه نه ویني.
پلاریې وویل :
ــ ښه دی چې داسې ده بیا خو به ورته دواده غم وکړو.

*   *   *

نیمه شپه ده زلمی په کټ کې اوږد وغځیده . کټ ورباندې تاویده ،
لکه ټال ټالی یې وهلې . داسمان ستوروېې ستر ګې بریښولې ،لکه
سترګکونه چې ورته کوي . له یوې سپوږمۍ نه درې څلور سپوږمۍ ورته
جوړې شوې .خپله سپوږمۍ هم په خیال کې ورغله .هغه سپوږمۍ چې
په ټول کلي کې یې د ښکلاجوړه نه وه . له ځانه سره یې وویل :
ــ پلار مې دواده غم راته کوي .
له خندانه شین شو ، ړوند له خدایه څه غواړي دوې سترګې.

*   *   *

وخت تیرید واو بیا هغه ورځ هم راغله چې زلمي په زیارتونو له خدایه

غوښته .
دزلمي موراو پلارعجيبه خوشحاله وو ،داسې خوشحالي هغوی په خپل عمرکې هم نه وه ليدلې . ولې به نه ووخوشحاله . ديوزوی واده يې وو . بياد سپوږمۍ غوندې نږور . د کلي ښځو به دزلمي مورته ويل:
ـــ ته هم بختوره يې سپوږمۍ خو چې دچا په کورکې وي دلولوردې يې هم نه وي .
زلمی دسپوږمۍ مينې يوځه له بې ځايه هوسونو نه وساته . دايوکال خو دسپوږمۍ په مينه او دهغې په خوږو خبرو نه مړيده . موراو پلاريې هم ورته خوشحاله وو ، بياداسې ورځ هم راغله چې دوی ټولو ديوه نوي ميلمه دراتګ لاره څارله . پلاريې ويلي وو :
ـــ که خدای لمسی راکړونو دقلبې په غوايي به خيرات کوم . د زلمي مورهم داسې ډيرنذرونه منلي وو ، خو هغه دچاخبرده چې « دزړه چارې په جنت کې وي » دزلمي دزوی پرځای لورپيداشوه. دزلمي موراو پلارهم ډيرناامیده نه و. دزلمي مورته دکلي ښځوويل چې لومړۍ لوربختوره وي ،په دې پسې به خدای ډيرلمسيان درکړي . دزلمي موربه چې خپله لمسۍ په غيږکې واخيسته په خنداو خوشحالۍ به يې ورته وويل :
ـــ سترګې دې له زلمي نه ښتې کړې دي.
له يو کال نه هم ډيره موده کيده چې زلمي دشپې له خوادنشه يانو په محفلونو کې برخه نه وه اخيستې . کله کله به يې چيرته پټ يو نيم دچرسو سګرېټې وڅښلو. دورځې به چې چرسيانو وليدو نو ټوکې به يې ورپورې کولې او ورته ويل به يې :
ـــ زلميه ! اوس خو دشپې له خوادکانو نو ته هم نه راځې ، لکه چې لور ورته زنګوې .
کوم يوه خو به دچرسو سګرېټې ورته ونيواو ورته وبه يې ويل :
ـــ نورې خبرې پرېږده خو يودم ونيسه ، فقيربوټی دی بنده بيږۍ به

دې خداې چالان کړي .

زلمي به هم په ډېره مينه له سگرېټې نه شنه لوگي پورته کړل.

دچرسولوگي دزلمي زړه ورو ورو دسپوږمۍ له سترگونه خلاصاوه او په خپله غيبرکې يې نيوه . زلمي بياد شپو له خوا دکانو نو او دنشه يانو محفلونو ته راشه درشه پيل کړه . عجيبه چيلم کښي و ، په يوه ساه به يې دچيلم له سرخانې نه لمبې جگې کړې . زلمي اوس دپاخه پهلوان پرځاى په پاخه چرسي مشهورشو. د چرسوپه جوړولواو پخولوکې يې خاص لاس درلود . چې کله به يې دچيلم سرخانې ته تيلي ولگاوه نو له شوقه به يې نارې ورسره پورته کړې:

ــ چې بنگ يې نه وې ننگ يې نه وي .چې چرس يې نه وي ترس يې نه وي .بري جارشم له فقيربوټي پاچايې کړم .ملک چې مړشي لکه له ديوال نه چې ځپياکه راپريوزي او چرسي چې مړشي لکه لوى غرچې ړنگ شي .

بيايې دچيلم له سره لمبې پورته کړې ،دوامدار ټوخي يې وکړل ، له سترگونه يې اوښکې روانې شوې او ټټريې له خراشکونه نه تشيده. چې کله به يې ښه ډيرخراشکي واچول نو په نيولې ساه به يې وويل :

ــ ټټر صفا کوي ټټر ، فقير بوټى دى فقير....

دزلمي سوراوسپين رنگ توراوښتى و ، لکه دچرسولوگى ، سترگې يې تکې سرې وې لکه له وينو نه چې ډکې وي . چې چابه وليد نو وبه يې ويل :

ــ دامست ومست ، خپله هستي يې و نه زغمله او پر خپله ځوانى مغرورو.

زلمى چرسو بيخي بدل کړى و. په رنگ ، کړو ،وړو ، خبروهر څه کې يې فر ق راغلى و. چې په کومه خبره به دې اختـه کړنو ښه په زوراو زيربه يې درته کوله . له سپوږمۍ سره دخپلې مينې کيسې او نورې ډيرې پټې

بربنډې کیسې ، په یوه به یې هم پرده نه اچوله .

یوه ورځ دخپل چیلم له ملګري سره له خپل کلي نه لرې ښارته لاړ .

زلمي ورته وویل :

ــ هلکه راځه چې چرس خانې ته لاړشو ډیرسخت خماریم او چرس هم دغوایي دژبې په اندازه چې نه وي په لږومې ګوزاره نه شي .

ملګري یې په خنداخنداورته وویل :

ــ هلکه نه دې ده خوښه چې نن دتورو پرځای سپین ووهو .

زلمي ورته وویل :

ــ هلکه په سپینودې نه پوهیږم خبرې دتورو لونګینو چرسو کوه فقیربوټی دی فقیر .

ــ یاره که سپین دې ووهل نو مارغه به درنه جوړکړي او اووم اسمان ته به دې وخیژوي . اخردواړه زنګیدلي زنګیدلي پوډرخانې ته ننوتل . تک سپین پوډریې دژیړطلایي کاغذ پر سرواچول . له نو تونو نه یې نري نري نلکي جوړکړل او په خولو کې یې ونیول . دژیړطلایي کاغذلاندې یې بل تیلي ونیول . تک سپین پوډردتیلي له تاوه ویلي شول . دژیړطلایي کاغذپرمخ داسې وبهیدل لکه دپوډري پر تک ژیړمخ چې اوښکې روانې شي . دویلي شــــوو پوډرونري لوګي یې په نریو نلکیو کې زړونو ته تیرکړل . له دوی نه ډیرکمزوري او تش جیبې پوډریان چاپیره کښیناستل . هر یوه به زاری ورته کولې :

ــ ځوانه یو کش به زه هم وکړم .

له زلمي نه سپینو پوډرومارغه جوړکړی و . په هواکې ګرځیده .سپینوپوډرواسې په غیږ کې نیولی و ، چې نوریې هر څه ځینې هیرکړي وو . اوس به هر وخت پوډرو له زلمي نه مارغه جوړولواو په هوابه یې ګرځولو . ورو ،ورویې کور ، موراو پلارهیرېدل . کوچنی ګلالی هم نه وریادیده . اوس کلي ته نه شو تلای هغه اوس سپوږمی ته هم سترګې نه

شوی نیوای . دزلمي جیب تش شو . زړه یې هم تش شو ، دژوند له میني نه . دسپوږمۍ له میني نه او . . . . . . پوډر دهغه دوجود یوه برخه وګرځیدل.
هغه ته به چې پوډرونه رسیدل نو وجود به یې ړنګ و. د پوستکي لاندی به یې میږي ګرځیدل . پر خپلو تیرونو کانو به یې دومره ځان وګرولو چې له پوستکي به یې ويني وبهیدې . دهغه وینې هم زیړبخونې وې ، لکه دد ه رنګ ، لکه د پوډرود کشولو ژیړه پاڼه .

* * *

خپل خپلوان په زلمي پسې ډیرو ګرځیدل . خوزلمی یې پیدا نه کړ . ځنګه یې پیداکړی وای ؟! ښارونه له پوډریانو نه ډک وو. ټول زیړزبیښلی لکه ټول دیوې رنځورې مورزامن . زلمی به ډیرو خپلوانو دوستانو لیدلای وي خود پهلوان زلمي او پوډري زلمی ترمنځ دځمکې او آسمان غوندې فرق و. زلمي به ډیرو خلکوته دسوال لاس نیوه . چابه چې دزلمي تک ژیړزبیښلی مخ او نتلی سپینې سترګې ولیدې نو ځواب به یې داو :

ـــ ځه ورک شې پوډري .

کله کله به دجومات په دروازه کې دلمونځ کوونکوڅپلیوته غلی و. چې خلک به په لمونځونوودریدل نو غوټه به یې پرې وکړه . یوه پوړۍ پوډر به یې پرې واخیستل . دهلکانو له ډاره به دښار په ځنګ کې کومې کندې ته ورته لاړشو او د کندې له غیږې نه به یې دسپینوپوډروپه غیږکې ځان هواته وخیژاوه . یو ه ورځ دبازار په منځ کې یوه دکاندار ناڅاپه چیغې کړې :

ـــ داپوډري رانیسئ غلایې وکړه .

پوډري وړو وړو هلکانو راونیواو سخت سخت یې وواهه . هغه به ایله خپل مخ ته دواړه لاسونه ونیول . ژړل یې له مخ نه یې ژیړبخونه وینه بهیده .

* * *

داڅوورځې هغه نه په ښارکې معلومېده او نه دجومات د څپليو ترڅنګ . دښارد څنګ په يوه لويه کنده کې يوسپی غلی غلی ګرځيده او شاوخواته يې مخ اړولو . دکندې په غيږ کې يو څوک پروت و . څنګ ته يې د پوډر رودکڅوړي کاغذاو داورلګيت ښه ډيرسوي تيلي پرا ته وو . سپی پرا ته سرې ته ورو ورو ورنژدې شو . سپی هم ډاريده هسې نه چې پسې راويښ شي . سپي خپله توده ژبه دهغه پر ژيږ ،وچ او يخ مخ ورو ورو را تيره کړه ، هغه نه راو يښيده لکه چې ښه اوږده خوب وړی و .

۱۳۷۰ پېښور

تنکۍ څانګه

ښاپیرۍ شیبه په شیبه د ګل پوښتنې ته راتله . له ډیرې اوږدې مینې وروسته د دوی دواړو کوژدن شوې وه. ښاپیرۍ اوس هم د ګل پوښتنې ته راغلې وه او د ګلدان په خواکې ولاړه وه. هغې به هر وخت اول د ګلدان زیارت کاوه . په ژورو سوچونو کې ډوبه وه . په ګلدان کې مرغیجنو ګلونو د یوه ښه پاسته باران انتظار کاوه. ښاپیرۍ دا څوورځې مخکې د ګل تنکۍ څانګه په ګلدان کې د راشنه کیدوله پاره ښخه کړې وه .هغې په آسمان کې خورې ورې وریځې ولیدې پر څیره یې له امیده ډکه موسکا وغزیده ، او له ځان سره یې وویل :

ـ ګوندې زما څانګه هم راشنه شي او غیږیې له ګلونو ډکه شي .

ښاپیرۍ په ډیرفاتحانه انداز څنې څنډ وهلې اوله وریځو ډک آسمان ته یې سترګې پورته کړې . یوڅوپاسته پاسته څاڅکي بې پر اننګورا وورېدل .اننګي یې لکه د ګلاب غوټۍ تک سره واووښتل . غوښتل یې چې له ډیرې خوښۍ نه نارې وکړي ، او پر ګل هم زیرې وکړي چې ... خوناڅاپه یوه تونده سیلۍ راوالوته د باران تنکي تنکي څاڅکي بې لکه د بلبلانو

سترګې آسمان ته پورته کړل . ناترسه تندورنود باران سترګی په مترو کووهلې . دباران سترګې وپړسیدې ، اوشیبه وروسته دړندوسترګوپه ځیرړلی راو ،وریده . ړلی یوځوغتې دانې په ګلدان ولګیدې او ګلدان مات شو . ښا پیرۍ چیغې وکړې ،مات ګلدان یې لکه خپل مات زړه په غیږکې راواخیست . ړلی ښا پیرۍ ته په قهرشوه او پر تنکیولاسونویې وویشته . ړلی غوښتل چې مات ګلدان دښا پیرۍ له تنکیولاسونو وغورځوي . له لاسونونه یې تکې سرې وینې وبهیدې خوبیا یې هم مات ګلدان له لاسونوونه غورځیده . په وینوسور ګلدان یې په خپلو زخمي لاسونو کې کوټې ته راوړ. ګل په کټ کې پروت و. نرۍ نرۍ زګیروی یې کاوه . ناڅاپه ،په کټ کې په لټ راواوښت او سوې کړیکه یې وکړه :

ـــ له تانه یې هم دسروګوته ... دګل ژبه دسرود ګوتې په تکي وچه ودریده . ښا پیرۍ په منډه ورغله :

ـــ نه . . . . نه ګله...داده ... دسروګوته ...دسروګوته می په ګوته کې ده ته وګوره ... لاس مې وګوره ... ټولې ګوتې ... ټولې ګوتې مې هم جوړې دي . ګل یې ښکل کړ اودسروګوته یې دګل سترګوته ونیوه . ګل بې سده شو. دښا پیرۍ زړه پښوته ولویده . دګل له کوره راووته . دښا پیریانو په ښارکې هرې خواته دغشوشغاخوره وه . ښا پیرۍ بیخي ، لکه کڼه داسې وه . هغې دغشوآوازونه ،نه اوریدل . په غوږونو کې یې دګل نریونریوزګیرویو ځاله جوړه کړې وه .د ګل پر هغه څانګه یې زړه سوځیده چې تازه یې په ګلدان کې دراشنه کیدو په خاطرښخه کړې وه . ډیرو او ښکو یې په سترګو مهرونه لګولې وو .ښا پیرۍ لیونې لیونې ګامونه اخیستل ، ناڅاپه یې پښه له کوم شي سره ولګیده ډیره سخته راوغورځیده . له سترګونه یې داوښکو غټ غټ څاڅکي لرې وغورځیدل . ناڅاپه یې سترګې خلاصې شوې .

دښار په څلورلارې کې هغه سپاره ولاړوو. د ټولو آسونه داسې تک سره وو، لکه په وینو کې چې لمبید لي وي. ښا پیرۍ ته ټول سپاره دنکلونو د دېوانو غونډې وبرېښېدل. په خپله هم، لکه دنکلونو ښاپیرۍ ویرې واخیسته. لاره یې بدله کړه، گام پر گام یې شاته کتل چې د سپرو ورپام نه شي. د سپرو مشرد ټولو په سر کې ولاړو. په گوته کې یې د سرو گوته ځلیده. تورې یې لکه د دوزخ داور لمبه پړک واهه. دده او دده د آس په سترگو کې یو عجیبه فاتحانه غرور گډېده. د سپرو مشرد مخامخ غره په هغه لوړه څوکه کې سترگې گنډلې وې او له ځان نه ډېر راضي معلومېده. ځان ورته دنکلونو له دېونه هم زړوروبرېښېده. دی دا څوکاله دنوموړي غره هرې څوکې ته څوڅوځله ورختلی و. ده به په دې غره کې دښا پیریانو ښکار کاوه. دی به چې دې غره ته د ښا پیریانو په ښکار پسې تلونو په هر گام به یوه لپه طلاور کول کیدې.

دسپرو مشرد غره له لوړې څوکې نه سترگې راکوزې کړې. له خپل بیدار، بخت نه ډېر خوشحاله برېښېده. له خندانه شین شو. ټولو سپرو وخندل او بیا ټول آسونه له مستۍ نه وشښنیدل. د سپرو مشر دخندا په څپو کې وویل:

ــ هم موښکار کړل او هم راته رام دي، دې ته وایي بخت.

دسپرو مشر سپرو ته مخ ورواړاوه:

ــ تاسې پوهیږئ چې څوک یادوم؟

سپاره له خنداشنه شول:

ــ نورنو څوک یادوې خوهمدا ښاپیریان یادوې.

ددوی خندادښا پیریانو دښار گوټ گوټ ته وررسیده.

دسپرو مشرله ډېرې خوښۍ نه نارې وکړې:

ــ تاسې وگورئ هغه نه ده؟

ټولو سپرو په یوه آواز وویل:

ـ همغه ده .

دسپرو مشرد مارش غبرګ کړ. ټول سپاره دسترګو په رپ کې وروړسیدل . ښاپیرۍ، لکه بازو هلې مرغۍ له سرنه ترپښو پورې لړزیده . لړزیدلي ګامونه یې یوځه ګړندي کړل . سپین ټکری یې له سره وښوییده ، مرهم اوپټۍ یې له لاسونو وغورځیدل . ښاپیرۍ یوناڅاپه ،په ځمکه پورې میخ شوه . مرهم اوپټۍ دسپرو دمشرد آس ترپښولادي نالونو لاندې شول . دښاپیرۍ په زړه کې دیوه سخت درد څړیکه خوره شوه ،لکه چې زړه یې دآس ترنالونو لاندې شـــوی وي ،لکه مـــات ګلدان چې دآس ترپښـــولاندې ذرې ذرې شــوی وي ، لکه دګل پرې شـوې ګـــوته داس ترپولادي نالونو لاندې شوې وي ،له ښاپیرۍنه چاپیره سپاره راتاوشول ،لکه غـرڅنۍ چې د پړانګانو په منځ کې راایساره شي . دسپرو مشرله خندانه شین شو. خندایې دښاپیریانو ښار ولړزاوه . ښاپیری ته یې وویل:

ــ ته خبره نه یې چې دهوا مرغۍ هم له مانه ،نه شي خلاصیدای . دښاپیرۍ په مرۍ کې لاړې وچې وې . خوله یې خبروته نه جوړیده . دسپرو مشرله آس نه راکوزشو. ښاپیرۍ د خپل کیڼ لاس په غچۍ ګوته کې دسروګوته دښي لاس په ورغوي پټه کړه . دسپرودمشرورپام شو.له خندانه شین شو:

ــ ښاپیرۍ جانې ته مه ویریږه له تانه دسرو ګوته نه اخلم . ګوته دې هم نه غوځوم. رښتیا ګل ځنګه دی ؟ پرې شوې ګوته یې ځنګه ده ؟ باوروکـړه ستـاپه خـاطر مـې پرینښـود کنه ؟...

دسپرومشریوه اوږده خنداوکړه . ښاپیرۍ، لکه پانه رپیده سپڼ یې هم له خولې نه ،نه خاته دسپرو مشرورنژدې شو:

ــ ولې داسـې رپیږې ؟مـه ویریږه هیڅ هم نه درته وایم . هو ! هو ! داڅنې دې ځنګه بربنډې دي ؟ دسپرو مشردښاپیرۍ په ځنوټکری ورسم

کړ. دسپرو مشر په گوته کې دسروگوتې پړک وکړ. دښا پیرۍ په سترگو کې، لکه مات غمي او ښکې وځلیدې. دسپرو مشر بیا په خبرو پیل وکړ:

ـــ گوره ښاپیرۍ! اوس خومې تکړی هم ستا پر مخ درسم کړ، ستا پرده مې وکړه اوس خو...

اوس خوته... اوس خوته دگل نه یې! ته... ته زما یې... زما... پوه شوې؟

دسپرو مشر ښا پیرۍ ته خوله ورنژدې کړه. له خولې نه یې دشرابو توند بوی ختو. ښا پیرۍ وبورنیده او ناڅاپه یې پر مخ ورتو کړل.

شیبه وروسته دسپرو مشراو سپاره بیرته راوگرځیدل. دآسونو پښو پر ځمکه سره خاپونه جوړول. په نالونو کې یې تار تار څنې ښخې وې. دسپرو دمشر توره په وینو تکه سره وه. لکه ددوزخ داورلمبه پړک یې واهه. په گوته کې یې دوې دسروگوتې ځلیدې. گل نری نری زگیروی کاوه دمات گلدان پر سریې مړې مړې او ښکې راڅڅیدې او دښا پیریانو پر ښاررلۍ وریده.

پیښور ۱۳۷۱

دوه دالماسو غمي

که څوک سوګند وکړي چې زه به له خدای سره خبرې کوم دخدای کتاب دې ولولي سوګند به يې پر ځای شي . ((په دنيا کې هېڅ داسې وچ اولمده نه شته چې دخدای په کتاب کې يې ذکر نه وي راغلی))دخدای په کتاب کې راغلي دي :

ــ دخدای دلارې شهيدان به له ټولو نه ښکلي جنت ته ځي . په جنت کې يو جنتي په هغو ښلاګانو کې لوبيږي چې په دنيا کې دهغسې ښکلاګانو تصور هم نه شي کيدای.

موږ شاعران هم عجيبه ليونيان يو ، يوه ښکلاله بلې ښکلا سره تشبيه کوو او يا بيخي ديوې داسې ښکلا لپاره چې په شعر کې يې نوم هم نه وي را وړل شوی يوه بله ښکلا دمستعار نوم په توګه راوړو .ما هم ډېر ځله داګناه کړې ده . يو ځل مې په يوه شعر کې دخدای پاک د کتاب لپاره دخدای پاک شونډې دمستعار نوم په توګه راوړې دي . په يوه شعر کې مې ليکلي وو :

ــ « دخدای پرشونډو يز داني موسکا خوره وره شوه »

توبه مې دې وي خدايه ! ګنهګار مې مه کړې ،نعوذبالله زه خو نه

پیامبر یم او نه والي ، بس یو شاعر یمه هغه هم یو لیوني شاعر . په هم دې شعر کې مې له خدای پاک نه پوښتنه کړې وه :

ــــ « خدایه ته ووایه اوس چېرته ګرځې ؟ »

دا ډېر اوږد شعر دی او ددې شعر دقهرمانې کیسه به ټکي په ټکي درته وکړم . لومړی داهم واورئ چې ځینې ملایان او ځینې له خبرونه خبرې جوړوونکي خلک پرما ډېر زیات په غوسه وو . دوی هم ملامت نه وو ، ځکه دوی دلیل وړاندې کاوه چې په شعر کې لوی خدای داسې ګڼل شوی چې ګواکې جسم لري . یعنې دخدای دشونډو ذکر په شعر کې راغلی دی . ما له دې تورونو څخه په دې ځان خلاصاوه چې دخدای پاک دمقدس کتاب قران لپاره مې دخدای دشونډو مستعار نوم راوړی دی . . یعنې پرځای استعاره مې راوړې ده چې پر خدای مین خلک وربانديې پوهیږي . ځکه قران دخدای خبرې دي او له خبرو سره ژبه او شونډې ډېر نژدې نسبت لري . خیر په هر صورت داخبرې خو ورو ، ورو سړې شوې ، که رښتیا درته ووایم زما دشعر هنګامه هم سړه شوه . زه په دې هم خوړیدم چې ددومره لویې او پاکیزه قهرمانې لپاره دویل شوي شعر هنګامه خو باید ابدي وای . ځکه هغه خو دپرښتو کالي په غاړه اسمانو نو ته تللې وه چې هلته یې دسپوږمۍ تکه سپینه چمبه وهله او دخپل ازاد ناویتوب خوړه او لاهوتي سندره یې غږوله . اوس به له تاسو سره سوال پیدا شوی وي چې هغه څنګه له تیاره ښاره آسمان ته لاړه . کیسه داسې ده :

هغه ښار خو تاسې ټول پیژنئ چې دا ډېره موده کیږي هلته رڼا مړه شوې ، ژوند زخمي شوی باروت را ژوندي شوي له مرګ نه ښامار جوړ شوی دی او دښار لمر یې په ستوني کې پټ کړی دی . دشپې دسپوږمۍ او ستورو په تتو هندارو کې دلمر درڼا مخ نه لیدل کیږي . دښار دګلونو لوګی دی او دښار ټول دیوالونه زخمي زخمي دي . دښار هره

کوڅه یوه نوې او ژوندۍ کربلا ترسیموي . له دې نه هم خبر یئ چې په دې تیاره ښار کې د انسان په جامه کې ځینې ابلیسان هم ګرځي . دوی په لاسونو کې اور او په سترګو کې داغونه ګرځوي . دوی ښکلاګانې سوځوي او سپینې لمنې تورې او داغمنې کوي . د دې ابلیسانو یوه ډله اور په لاسونو او داغونه په سترګو کې د ښار د یوې ماڼۍ شپږم پوړ ته وختله ، د ماڼۍ په شپږم پوړ کې د شاعر د یوه ناویل شوي شعر پاکیزه قهرمانه اوسیده چې د پرښتې په څېر پاکه او د یوه ځلانده ستوري غوندې بې داغه وه . قهرمانې لاسونه لپه کړي وو او د لوی خدای نه یې خپل تیاره ښار ته د رڼا دعا کوله چې ناڅاپه یې د دروازې ډېر سخت غرب واوریده . قهرمانه ولړزیده او په شونډو کې یې د رڼا دعا نیمګړې پاتې شوه . مخامخ یې د ابلیسانو ډله ولیدله چې په لاسونو کې یې اورونه او په سترګو کې یې داغونه وو . قهرمانې د سپینې مرغۍ په څېر ځان په پنجره کې ولید . د ابلیسانو پر داغمنو سترګو یې لعنت ووایه . د ژوند پنجره یې له شپږم پوړ نه لاندې را وغورځوله او د پرښتې په څیر آسمان ته لاړه . اوس چې پر کیسه پوی شوئ تاسې به هم وایئ چې د داسې قهرمانې لپاره خو د داسې شعر ویل په کار و ، چې د قهرمانې د روح په څېر ښکلی وای . باور وکړئ چې زه په خپله هم ځوریدم چې یوې ډېرې سترې قهرمانې ته مې ولې داسې شعر ویلی چې څوک یې نوم هم نه اخلي . په هر صورت کیدای شي ستاسو زړه را باندې سوځیدلی وي داسې هم نه ده . کله چې څه موده وروسته د قهرمانې تیاره ښار ته لاړم نو د قهرمانې هغه ګاونډي ته ورغلم چې د تیاره ښار لپاره د رڼا پر سندرو مین دی . د ښار خلک د ده په باب عجیبې کیسې لري . وایي :

ـ ډیر غریب دی خو مینه یې ډېره غني ده . له وجود نه ضعیف او عزم یې د غره غوندې کلک دی . دی باید د ښار لیونی مین وګڼو . دی د ښار په غره کې اوسیږي . د غره تولې ونې آسمانه ته غځیدلې چې د غره لاسونه بلل کیږي . دا لاسونه په خپلو لپو کې د رڼا دعاګانې خدای ته

رسوي . پاس له آسمان څخه دغره پرسر او دغره پر لاسونو داور له سيلۍ سره يو ځای د تبرونو باران وريږي دغره ډېر لاسونه دغره په پښنو کې غوڅ ، غوڅ پراته دي .دښار دليوني مين توليې جامې داور سيلۍ وړې او سوځولې دي . دښار ليوني مين د دې لپاره چې تياره ښار ته يې لږ رڼا ورکړې وي داور او لمبو کالي اغوستي او ځان يې هم له بربنډ توب نه ساتلی دی. په کوم غره کې کې چې دغه ليوني مين او سيږي په دې غره کې د تکو سپينو او بې داغه الماسو ستره خزانه پرته ده . دښار مين دا خزانه دښار د ټولو مينانو او ښکلو لپاره ساتلې چې يوه ورځ به يې په ډالۍ کې ورکوي . په ښار کې دابليسانو هغو ډلو چې په لاسونو کې يې اورونه او په سترګو کې داغونه لري دمين پر خزانه ډېر ځله يرغلونه وکړل . غر يې زخمي ، زخمي کړ خو دښار مين او دخزانې ساتونکي يو غمی هم ورنه کړ . مين ته هر غمی دايمان په څېر ګران دی . دا بيخي دمعجزې په څېر کله کله پېښيږي چې غر دموم په څېر نرم شي او دښار مين دنور په لاسونو دوه غبرګ غمي را واخلي او دډالۍ په ډول يې چاته ورکړي. دا دښار دخلکو خبرې وې . زه حيران شوم چې دا څنګه ټول خلک په استعارو ، تشبيهاتو او سمبولونو خبرې کوي . دوی لکه چې ټول شاعران شوي دي .

زما په زړه کې دښار دقهرماني کيسه داسې غوټه شوې وه لکه دښار دليوني مين په غره کې پټ دالماسو غمي . ما داغوټه په زړه کې نه شوه ساتلای .زه نېغ دښار ليوني مين ته ورغلم . په دې هيله چې دخپل زړه غوټه ورته وسپړم . دقهرمانې سندره مې ورته واوروله . دسندرې له اوريدو سره سم دښار دليوني مين داوسيدو پر غره يوه ښکلې او غم انګېزه زلزله راغله او ماته يې دنور په غبرګو لاسونو دډېرو سپېڅلو او بې داغه الماسو دوه غبرګ غمي راکړل . په غميو کې د تياره او ژوبل ښار ژوندی تصوير پروت و. دا دوه غمي دکابل ديوه شاعر دوې ځليدونکې اوښکې وې چې د « ناهيدې » دروح په څېر سپېڅلې او بې داغه وې.

پيښور ۱۳۷۳

له نرگسه تر نرگسه

...... څه چې زه لیکم دا زما فطري حق دی . ته په دې کې څه مه وایه چې زما په باب ولې لیکنې کوې . پر تا باندې چې کوم شاعرانه کیفیت راځي او یا له یوې شاعرانه پېښې متاثره کیږې او شعر لیکې ایا چاته حق ورکوې چې تاته ووایي :

ــ دا شاعرانه کیفیت پر تا ولې راغی ؟ ته ولې له یوې پېښې متاثره شوې ؟ له کومې پېښې چې ته متاثره شوې یې او یا همداسې په نا خود اگاه ډول په خپل وجود کې ، په خپل زړه کې ، په خپل روح کې سندریز کیفیت حس کوې ، دزړه په خواکې دې په گوگل کې په عمودي ډول خوږې خوږې څریکې پورته راولاړیږي او ددې تولو خوشالوونکو او یا غموونکو دردونو په نتیجه کې کوم شعر لیکې ایا چاته حق ورکوې چې تاته ووایي :

ــ دا ډول کیفیت ولې پر تا راغی ؟

زه خپل ځان ته هم حیران یم چې ستا په تش لیدو او اوریدو پر ما دادومره بدلیدونکې زلزله ولې راغله ؟ زه خیال کوم چې لوی خدای زما دزړه ، تخیل ......واک ستا په لاس درکړی دی . ایا دا رښتیا ده ؟ ته

خو دي لږ له شپېږم حس نه پوښتنه وکړه . زړه مې غواړي دژوند ټولې ښکلاګانې ، غمونه ، دردونه ، بریالیتوبونه او ناکامۍ یو په یو تا ته ووایم . دا فطري ده چې هر انسان ، په خاص ډول کنجکاو او هنرمند انسان په خپل زړه کې ډېرې غوټې لري . هر څوک غواړي چې د زړه غوټې یو چا ته وسپړي . باور وکړه په خپل ټول عمر کې هر چېرته چې تللی یم خدای ډېر ښکلي دوستان راباندې لورولي دي چې یوه نیمه دزړه غوټه ورته سپړم او دزړه بار سپکوم . خو ستا له لیدو او پېژندو راپه دې خوا مې زړه له داسې ښکلو غوټو ډک شوی دی چې څوک یې په سپړېدو نه پوهېږي . زړه مې دا غوټې د الماسو او مرغلرو په څېر ستا دراز غاړې ته ساتلې دي.

زه پوهېږم څومره چې زه ستا په باب بې کراره یم او څومره چې زه ستا په باب فکر کوم ته کیدای شي زما په باب هغسې بیکراري او هغسې فکر ډېر لږ هم ونه لري . ته داسې مه وایه چې زه ولې تا ته مخاطب یم ؟ دا هغه خبرې دي چې زه یې باید تا ته وکړم . دا خبرې بایددهوا دمرغانو په څېر آزادې وګرځي . زه پر دې مرغانو داظلم نه کوم چې دوجود په پنجره کې یې بندیوان کړم . زما دخبرو مرغانو ته ، ته دیوې ښکلې او سمسورې ونې حیثیت لرې . یوه ونه مرغانو ته نه شي ویلی چې تاسې زما پر څانګو مه کښېنئ.

سره له دې چې ته یوه شیبه هم زما درازونو اوریدو ته نه یې ناسته خو زه بیا هم تا دخپل ځان لپاره دټولو نه ښکلې همرازه ګنم . ته به پر دې ګډو وډو وخاندې خو زه پر دې ګډو وډو نه شرمیږم او په ډېر صداقت سره دا هر څه درته لیکم . دا هر څه چې زه یې همدا اوس لیکم دا هغه خبرې دي چې همدا اوس زما په روح او زړه کې لکه دشنو اوبو ویالې روانې دي. پر دې خبرو مې نه مخکې فکر کړی او نه مې مخکې تیارې کړې دي .

ته چې ما دخپل ځان په باره کې هر څه ګنې هغه ستا خوښه ده خو زه روحاً پرتا او ستا په باب دفکر او رياضت کولو روږدی يم .لکه يو شرابي او يا بل سخت نشه يي چې پر يوه نشه روږدی شي بې له نشې نه کرار نه لري . داداسې عادت نه دی چې پرېښودل يې اسان وي. پردې عادت «تاسره په عالم رويا کې مشغوليدل ،مينه لرل » زما د ، وس خبره نه ده . دا يوه خدايي پېښه بولم چې له دې پېښې خلاصيدل دخدای په لاس کې دي . نه پوهېږم چې خدای به په دې باب نور څه کوي ؟زه پردې مقدسه نشه روږدی شوی يم او دانشه له عبادت نه هم مقدسه بولم . ستا په باب چې وخت په وخت څه کيفيت راباندې راځي دا به در ته ليکم او درليږم به يې . که ته پر دې ليکونو ډېره خپه کېدې ستا خاطر به دومره وکړم چې داليکونه به نه درليږم خو له ځان سره به يې ساتم. زه ستا لپاره له خپل عشق نه رنګين او شاعرانه جهانونه جوړوم .

نيمه شپه ده ،دريکشو اوازونه دشپې چوپتيا ماتوي . زه دخپلې تنها کوټې په کټ کې ناست يم او پر مخامخ مېز له ننګرهار څخه راغلې ميلمانه نرګس راته سترګې سترګې دي . ديوه نرګس دګل پرپانه ستا دنوم اول او اخر توري ليکل شوي دي همدا نن مازديګر مې په ښارکې ديوه ماشوم په لاس کې دنرګسو ګېډۍ وليدې ماته يې دتېر کال دنر ګس ګلونه راپه ياد کړل چې په وخت به مې اخيستل او ستا نوم به مې پرې ليکه . دتېر کال هغه نرګسي خاطرې رايادې شوې چې ته يو څه مهربانه وې .ما له ماشوم نه دنرګسو ګېډۍ ستا په نوم او زما دوطن په نوم واخيسته. ماشوم راته وويل چې دادکابل نرګس دي.زه پوه شوم چې دپېښور خلک ټول افغانستان ته کابل وايي .له نرګسه تر نرګسه غمونکې شپې مې يوه په يوه پر زړه راووريدې .له صدر نه تېر مابنام پلې راروان وم د خپل دفتر ترڅای تاون پورې راتلم. په لاره کې مې «دشاعر او نرګس » په نوم يوه شاعرانه ډرامه ګۍ په زړه کې جوړيده

ډېر خوشحاله وم چې يو تخليق به وكړم او يوه كوچنۍ شاعرانه ډرامه
ګۍ به وليكم. له نرګسو نه به پوښتنه وكړم چې له ننګرهار نه ولې
راغلئ؟ولې داسې ستړي برېښئ؟ له تورخم نه څنګه راتېر شوئ ؟
نرګس به له دې نه ډېر خوشحاله وي چې د خپل ځان غوندې غمجن او
ستړى وطنوال يې پيدا كړى دى . د زړه خواله به راسره وكړي او خپل
كوچني خوږ ك زړونه به راته تش كړي . د زخمي بلبلانو او ستړو بوراګانو
كيسې به راته وكړي او د وطن د نجونو د تشواوربلونو كيسې به راته
وكړي. زه په دې خيالونو كې راورسيدم . د نرګس ګلونو ته مې ګلدان جوړ
كړ . د ګلدان تېرې څوكې زما ګوتې هم ژوبلې كړې . نه پوهېږم زما هغه
ځيره لاسونه ولې دومره تنكي شوي دي ؟د ګلدان له اوبو سره مې دوه
څاڅكي وينې هم ګډې شوې . د نرګسو ګلدان مې مخامخ پرميز راته
كېښود او د حال په ژبه مې ورته وويل ښه اوس كيسې وكړئ. نرګسو
د خپلو كيسو پرځاى ستا كيسې را واخيستې .اخ ظالمې ! زما په ټولو
كارونو كې لاس وهنه كوې ، خداى دې انصاف دركړي .

۱۹۹٤/۱۱/۱۸ پېښور ټاون ،نيمه شپه

رنګینه ورکه

په ماښومو اداګانو د شاعر څنګ ته ورغلم. شاعر سترګې نه رپولې او له ځانه ډېر لرې تللی و. ما پر خپلو څنو لاسونه را تېر کړل او د بنګړو شرنګا مې خوږه شوه خو شاعر خپل ځان ته رانغی. هغه لکه چې نه زما د بنګړو شرنګا اورېدلې وي او نه یې زما د څڼو او لونګینو امیلونو خوشبویي حس کړې وي. همداسې په خپله ورکه پسې ورک و. یوه شېبه یې په څنګ کې ودرېدم. ورو ورو او په منظم تال مې له ځمکې سره پښې وهلې. د پایزیب نرۍ شرنګا مې د شاعر له تخیل سره د شاعر په ورکه پسې لېږله. له ځان سره مې وویل:

ـ چې دا بیا په کومه رنګینه ورکه پسې ورک دی؟

زه یوې شېبې انتظار هم سترې کړم. د دې لپاره چې د شاعر پام د خپل ځان پلو را واړوم او خپله ورکه زما په سترګو کې ولټوي په ناز ناز مې یو بیت ورته ووایه:

ـ راځه په یوې ورکې پسې د واړه وګرځو

لاسونه کړو یو بل ته ورپه غاړه وګرځو

شاعر سترګې نه رپولې او زما بیت یې وا نهورېد. په ناز او شوخۍ

مې ورته وویل:

ــ لیونیه سلام!

زما سلام یې ادا نه کړ او زه له خندانه شنه شوم. زما خندا په غرونو کې انګازه خوره کړه. شاعر دسترګو په رپ کې خپل ځان ته راوګرځید او ډېره سخته کړیکه یې وکړه:

ــ اخ ظالمې! مړدې کړم.

زه بیا له خندا نه شنه شوم او په خندا خندا کې مې ورته وویل:

ــ ولې خو تا به ویل چې خندا دژوند مالګه ده. خو تا به ویل چې زه او ته باید وخاندو.

زه بیا له خندانه شنه شوم او شاعر ته مې وویل:

ــ خانده کنه، خانده چې خندا مو سندریزه شي. شاعر نری زګیروی وکړ او زما پرخوله یې لاس کېښود:

ــ دخدای په خاطر مه خانده.

شاعرهمداسې نری نری زګیروی کاوه. لکه چې ما په زهرو لړلې تېره توره وهلی وي او بیا مې پر زخمونو ورته چاڼ شوې مالګه دوړولې وي. لږه شیبه وروسته دشاعر زګیروی غلی شو او ما ته یې ځیر ځیر کتل. سترګې یې له پوښتنو ډکې وې. مایې په سترګو کې ټولې پوښتنې ولوستې، د یوې پوښتنې ځواب هم راسره نه و ځکه مې ځان تېر کړ او خبره مې په بله واړوله.

ما ځان دماشومې غوندې مرور کړ او پر ټنډه مې ګونځې راخورې کړې. ماشوم ناز مې له ماشوم قهر سره ګډ کړ او شاعر ته مې وویل:

ــ ته چېرې تللی وې؟

ــ په یوې ورکې پسې.

ــ په کومې ورکې پسې؟

ــ په یوې ښکلې او رنګینې ورکې پسې.

ـ ودې نه مونده؟

ـ نه !

ـ اوس يې نه لټوې ؟!

ـ ولې نه ،اوس يې هم لټوم .

ـ اوس يې چېرته لټوې ؟

شاعر موسکی شو او راته ويې ويل:

ـ ستا په سترګو کې.

ما ته خندا راغله خو ډېر ژر مې ځان له خندا نه وساته.

شاعر همداسې زما په سترګو کې سترګې ګنډلې وې . ما ورته وويل:

ـ خبرې وکړه .

شاعر وويل:

ـ رانه ورکې دي .

بيا خندا راغله خو ومې نه خندل .

يو د شيبه چوپه وم خو له چوپتيا نه په عذاب شوم . ځان مې يو څه زړور کړ او د شاعر د جيبونو په لټولو مې پيل وکړ .شاعر حيران شو او راته ويې ويل :

ـ څه شی لټوې ؟!

ما ورته وويل :

ـ خپله ورکه لټوم .

شاعر وويل:

ـ ستا ورکه څه نومېږي ؟

ما ځواب ورکړ:

ـ ستا سندرې .

ما د شاعر له جيب نه شعرونه را وايستل .شاعر وويل :

ـــ داخو ټول تاراوړي دي او ټول به تاته ياد وي .

زه حيرانه شوم او په خپل ياد مې زور را وړ :

ـــ ما کله راوړي دي ؟

په ياد مې نه شول خو د شعرونو په لوستلو مې پيل وکړ . د شعر هر توری لکه يوه اوښکه او په هره اوښکه کې يوه سلګۍ . د شعرونو مضمون لکه زخمونه او دردونه . د يو څو شعرونو له لوستلو وروسته مې سترګې له اوښکو ډکې شوې او ورې ورې سلګۍ مې پيل کړې . شاعر ناڅاپه کړيکې وکړې :

ـ اخ ظالمې مړ دې کړم .

ما په ژړا ژړا کې په ډېرې عاجزۍ ورته وويل :

ـ ولې ما خو څه خندلي نه دي !

شاعر په زګيروو کې راته وويل :

ـ خو اوښکې هم مالګينې دي . او دژوند دزخم لپاره ....

خبره يې پوره نه کړه او نري نري زګيروي يې پيل کړل لکه زما خوب چې چا په زهرو لړلې تېره توره وهلی وي او پرزخم يې چاڼ شوې مالګه دوړولې وي .

زه له خوبه راويښه شوم او شاعر د يوې رنګينې ورکې غونډې را نه ورک شو .

۱۳/۱/۱۹۹۵ پېښور د شپې څه باندې يوه بجه

لښته

لکه چې اوس هم دهغې تنکۍ لښتې شغ اورم .زمونږ استاد ډېر قهرجن سړی و. له چا نه به چې پرونی سبق هېر و په تنکۍ لښته به یې واهه .استاد به هر سهار له خپل ځان سره یوه ګېډۍ تنکۍ لښتې راوړې او د ټولګي په کنج کې به یې ښې کېښودې .مونږ به یو ځل خپلو کتابونو ته بیا په کنج کې د تنکیو لښتو ګېډۍ ته بیا تورې تختې ته او بیا داستاد د ټنډې تختې ته وکتل .مونږ به داستاد په ټنډه کې رڼا یې لټوله .که داستاد په ټنډه کې به مو یوه ذره موسکا ولیده په زړونو کې به خوشاله شوو او که داستاد ټنډه به تروه وه زمونږ زړونه به لکه دمني پاڼې ورپېدل او په زړونو کې به دلاسونو سوی راوګرځیده .زمونږ په زړونو کې به سرې لیکې تېرې شوې .استاد به وویل:

ـ تاسو باید سبق په یاد کړئ ! له تاسو نه باید سبق هېر نه شي !

زه نه پوهېږم چې تاسې ولې له سبق سره مینه نه لرئ ؟!

ما به په زړه کې وویل :

ـ یاخدایه ته مې له سبق سره مینه پیدا کړې .یاخدایه ته مې دا ټول کتاب داسې په یاد کړې چې یو ټکی هم را نه هېر نه شي.

موږ به د ټولګي پر زاړه پېڅول ناست وو ، استاد به زموږ په منځ کې ګرځېده او لکه پولیس چې د ډېرو خلکو په منځ کې مجرم لټوي که له استاد سره به موسترګې ولګېدې لکه سږي چې بر ېښنا ونیسې ټکان به مو وخوړ او سترګې به مو له استاد نه بل خوا واړولې . استاد لکه زموږ په زړونو کې چې ناست وي ، زموږ له منځ نه به یې هغه څوک د پروني درس دیادونې لپاره پورته کړ چې پروني درس به یې هېر شوی و . بیا به مو ناڅاپه د استاد د تنکۍ لښتې شغ واورېده . له چانه به چې پروني سبق هېر و ټول به یې تنکیو لاسونو ته په تنکیو لښتو ووهلو . د استاد تنکۍ لښتې سخت سوی درلود . موږ ټول ماشومان وو چې استاد به ووهلو خامخا به موژړل . کومو هلکانو به چې د استاد له لښتې ژړلي وو بیا به نورو هلکانو ملنډې پرې وهلې او ورته ویل به یې :

ــ ته خو ډېر ژاړن یې !

هلکانو به زړونه ټینګول چې د استاد له لښتې ونه ژاړي چې د نورو هلکانو د پېغور نه شي . هغه ورځ مې اوس هم په یاد ده لکه د استاد د لښتې شغ چې اوس هم اورم . له مانه پروني سبق هېر شوی و . زه په ټولګي کې ډېر خپه ناست وم . له ځان سره مې ویل :

ــ اف خدایه د اسبق له مانه ولې هېرېږي ؟ دا زه ولې سبق نه شم یادولی ؟

په زړه کې مې ډېرې دعاګانې کولې : یا خدایه ته خو نن د استاد سترګې پرما وترې چې هېڅ مې ونه ویني . یا خدایه ! . . . یا خدایه . . .

یو وار الحمد او درې واره قل هو الله احد مې وویل او پر ځان مې چوف کړل . . . . بیا مې الحمد الله پیل کړه لا مې پوره کړې نه وه چې استاد را باندې غږ کړ :

ــ ته پاڅه پروني سبق ووایه ! زه لکه پانه رېږدم د درس له ویلو وړاندې مې خپل نبې لاس استاد ته د وهلو لپاره وړاندې کړ . دوه درې

لښتې يې سخت سخت ووهلم .ښي لاس مې دڅلورمې لښتې تاب نه درلود .بيامې کيڼ لاس داستاد تنکۍ لښتې ته دوهلو لپاره وړاندې کړ .استاد کيڼ لاس ته هم خپله تنکۍ لښته بېدربغه راخلاصه کړه. لښته زما پر کيڼ لاس باندې ماته شوه خو زما په کيڼ لاس کې يې ژوره تغمه جوړه کړه .سخت درد مې حس کړ خو دنورو ټولگيوالو له پېغوره مې زړه ټينگ کړ .لاسونه مې په تخرگونو کې ونيول او له ځانه سره مې پټ پټ ويل:

ـ وی الله ... وی الله .... استاد ته مې پټې پټې په زړ کې ښېرې کولې .استاد راته ويل :

ـ له تانه همېشه سبق هېر وي. ته له سبق سره هېڅ مينه نه لرې .ماخپل کيڼ لاس ته وکتل دکيڼ لاس په تنکي ورغوي کې مې تغمه غځيدلې وه او سخت سوی يې کاوه .

اوس له هغه ماشومتوب نه ډېر کلونه تېرشوي دي خو زما دکيڼ لاس په ورغوي کې دتنکۍ لښتې تغمه اوس هم ژوندۍ ده .دې تغمې ته چې گورم ټول سبقونه رايادېږي .اوس مې هېڅ سبق نه هېرېږي ،اوس مې له کتابونو سره مينه پيداشوې ده .اوس مې هېڅوک لاسونو ته په لښتو نه وهي .اوس همېشه کتابونه گورم ، سبقونه وايم .اوس مې سبقونه ښه يادېږي .يادېدل خو څه کوې چې هېڅ مې نه هېرېږي .اوس مې له کتابونو سره مينه پيداشوې ده .اوس مې له تنکيو لښتو سره هم مينه پيداشوې ده .لښتې لويې لويې ونې شي .ځنگل شې .باغونه شي ،ميوې نيسي ،سيورې خوروي.لښتې سرې ته يو څوک ورياد وي .داسې يو څوک چې دگلونو غوندې ښکلی نوم لري .چې دتنکۍ لښتې غوندې ځواني لري ..چې باد يې نه شي ماتولی .چې پرسر گيډۍ گيډۍ گلونه گرځوي .چې گلان يې خزان نه شي ريژولی .

ډېر پخوامې په يو کتاب کې لوستي وو......نه نه توبه مې دې

وي خدایه، زما دیوه ورک شعر یوه کړۍ وه:

ـ «دغزل مسرې لکه دزړه تغمې دي. داسې تغمې چې یو خوږ درد لري. دخپل ورک شعر داکړۍ زما هېڅ نه هېرېږي. بیخي لکه زما دزړه تغمه داسې ده. لکه یوچاچې زما زړه په تنکۍ لښته وهلی وي. لکه چې لښته زما دغزلونواو سندرو استاده وي.

۱۹۹٤/۱۲/۳ پېښور

دلرکلي ملنګ

څه موده کیږي چې زه لیوني سپي خوړلی یم. زما په ستوني او ټټر کې دلیوني سپي دغاښونو زخمونه دي اوزما پرمخ باندې دلیوني سپي نوکارو ژورې لیکې تیرې کړې دي. داسې بریښي چې دلیوني سپي لیونیو زهرو زما پرزړ او دماغو اغېزه کړې وي. زه کله کله ناڅاپه لیونۍ ژړا پیل کړم او کله کله له لېونۍ خندانه شین شم. زما لېونۍ ژړا او لېونۍ خندا زما له ګاونډیانو خوبونه تښتوي. کله چې ژاړم زما اوښکې زما پرمخ دلیوني سپي دنوکارو په ژورو کرښو کې رابهیږي. تودې اوښکې مې وچ زخمونه تازه کوي او یو تریخ درد راکوي. کله چې له خندانه شین شم دټټر او ستوني زخمونه مې هم خولې خلاصې کړي او د درد لیونۍ څړیکې په کې را ویښې شي.

بیګامې هم یو لېونی خوب لیده. زموږ دوطن پاچا مې په خوب لیده. پاچا پر یوه ځلیدونکي آس سپور وي. توره دریشي یې اغوستې وي او دخولۍ په تاج کې یې دباز تصویر وي. په پاچا پسې وروسته یو لوی لښکر روان وي. ټول لښکر تورې دریشۍ اغوستې وي. دپاچا له زرین آس نه وړاندې یو تخت روان وي او پر تخت باندې

تابوتونه وي .تابوتونه په ګلونو کې پټ وي. پر ګلونو باندې دشاتو مچۍ او بوراګان هم ګرځي .په فضا کې يو غيبي غمجن موزيک دروان تخت پر سرد تابوتونو د درناوي لپاره غږول کيږي .ټول لښکر ورو ،وروسلګۍ وهي .دټول لښکر له سترګونه مړې مړې اوښکې رابهيږي .دپاچا له سترګو نه هم غبرګې غبرګې ځليدونکې اوښکې رالويږي .دپاچا دځليدونکې آس په سترګو کې هم اوښکې پنډې وي .زه دپاچا په سترګوکې اوښکو ته بيا دلښکر اوښکو ته اوبيا په ګلونو کې پټو تابوتونو ته ګورم .په زړه کې راګرځي چې په تابوتونو کې مړي به ليونو سپو خوړلي وي .ماته هم ژړا راځي او ورو ،وروسلګۍ وهم .موزيک لاپسې غمجن کيږي اوزه دموزيک له غمګينو څپو سره تېرو وختونو ته ځم. هغه وخت چې زه دمکتب په لومړي ټولګي کې وم .پاچا زموږ کلي ته راغلی و .دسپوږمۍ غوندې پرتک سپين آس سپور و .دستورو غوندې تکې سپينې جامې يې اغوستې وې او دلمر غوندې تک سور او ځليدونکی تاج يې پر سر و .دتاج پرسر يوه ځليدونکې باز وزرې غوړولې وې .دپاچا ټول لښکر تکې سپينې دستورو غوندې دريشۍ اغوستې وې .دخوشحالۍ موزيک په فضا کې خورو .دپاچا پرسر دسپينو کوترو سيلونو دوره وهله .خلکو به ويل چې دا دسخي صاحب دزيارت کوترې دي .چا به ويل چې له ارم نه دوزرو په جامو کې ښاپېرۍ راغلې دي او چا به آن دپرښتو ګومان پرې کاوه .زموږ دکلي سپين سرې دپاچا ليدو ته کتار ولاړې وې .ددوی داپخه عقيده وه چې که هر چا دپاچا مخ وليدو ددوزخ اور پرې حرام دی .موږ دمکتب ټولو هلکانو پاک کالي اغوستي وو .په لاسونو کې مو دګلونو ګېډۍ نيولې وې اوپه ټوله لاره مو ګلونه شيندلي وو .موږپاچاته ترانه ويله .دترانې کړۍ وه: ((عمر دې ډېرشه پاچا)) پاچا له آس نه راکوزشو اوپلې زموږ پر خوا راروان وو .ماشومانو ګلونه پرې شيندل اوپاچا يو يو ماشوم پرتندي

ښکلولو. کله چې زما د ښکلولو وارشو په مینه مې د پاچا په سترګو کې سترګې وګنډلې. د پاچا په سترګو کې د خوشحالۍ اوښکې لکه ستورې وځلیدې. زما په سترګو کې هم د خوشحالۍ اوښکې راغلې. پاچا پر تندي ښکل کړم او زما پر مخ یې لاس و نه را تیر کړل.

# # #

د موزیک یوې بلې غمجنې څپې له تیرو وختونو بیرته راوګرځولم. د پاچا په سترګو کې دوه څاڅکي اوښکې لکه دوې هندارې ځلیدې. په دې دواړه هندارو کې مې د لر کلي د ملنګ یو تصویر ولید. د تصویر په لیدو مې ټول هغه ملګري را په یاد شول چې ما غوندې په لر کلي کې اوسیدې او ټول ما غوندې لیونو سپو خوړلي دي. له پاچا نه مې کرکه راغله په زړه کې راوګرځیدل چې زموږ پاچا به خامخا د لر کلي ملنګ ته ازار رسولی وي. ورو ورو جلالي کیدم. له تابوتونو تیر شوم. په ریبدلو شونډو مې په ګلونو کې پټو تابوتونو ته دعا وکړه او نبغ د پاچا د ځلیدونکې آس خواته ورغلم. مخکې له دې چې پاچا ته لاس ورواچوم او له آس نه یې لاندې راوغورځوم پاچا په خپله له آس نه راکوز شو. پاچا دیوه لوی حکیم او روح پیژندونکي په څیر زما په سترګو او څیره کې هرڅه لوستلي وو. بې له دې چې پوښتنه ترې وکړم یو سوړ اسویلی یې وکړ. له سترګو نه یې در در اوښکې تویې شوې او داسې یې راته وویل:

ـ ډیر کلونه وړاندې د لر کلي ملنګ راغلی و. زه د ملنګ سلام ته له تخت نه راکوز شوی وم. د ملنګ په کچکول کې مې د دنیا تر ټولو ښکلې او قیمتي مرغلره چې شاعران او عارفان یې د خدای او د مینې کور بولي ایښې وه .....

زه بیا جلالي شوم د پاچا ګریوان ته مې لاس واچاوه:

ـ نو بیا ولې لیونې سپي راشکاري؟ نو بیا یې ولې د لیوني سپي

څرمن اغوستې ده .راکړه ځواب راکړه .ما د پاچا پر مری زور وکړ .سا مې بنده بنده شوه زخمونو مې درد وکړ .ناڅاپه له خوبه راویښ شوم .لاسونه مې په وینو سره وو. ټول ګاونډیان مې پر چیغو او نارو له خوبه راپاڅیدلي وو .یو بل ته یې سره ویل : دا لیونی وګوره!

۱۹۹۵/۱/۲۴ پېښور

عاشقانه لیکونه

له هره کاره يې ويستی وم. هميشه به مې عاشقانه ليکونه ورته ليکل او وراستول به مې. لنډه دا چې سم مجنون يې رانه جوړ کړی و. زه به په هغې پسې ډېر ګرځيدم خو هغه به مې کله کله دډېرې لږې شيبې لپاره وليده. زه به دښار په څلور لارو کې ليونی ليونی ورپسې ګرځيدم. چې سره مخامخ به شوو له ډېرې حيانه به تکه سره شوه. دسر په اشاره به يې سلام وکړ او په سترګو کې به يې يوه دنيا مينه راکړه. نه پوهېږم چې په سترګو کې يې دکوم جادو اثر و. ما به داسې وانګيرله چې دښار په څلور لاري کې هيڅ ژوندی ساری نه شته. دموټرو او ريکشو عذابوونکي غږ ونه مې له سره نه اوريدل. لکه دوه په دوه چې په يوه لويه دښته کې و لاړ وو. زما به يې دسر په سلام دزړه سود ونه شو. دسترې مه شي لپاره به مې لاس وروغځاوه. هغې به هم لاس په ويره را اوږد کړ. دهغې پوست او غوښن لاس به مې لکه دحضرت خضر لاس خوږ او څه لږغوندې کلک په لاس کې ونيو. په ګوګل کې به مې په عمودي ډول خو ږې خوږې څړيکې وغځيدې او يوه شېبه به ځان راته دمينې پاچا وبرينېده. ما به يې سترګو او مخ ته کتل. په انګو به يې دحيا سره تله

او راتله . په ترتړ ى ژبه به يې زما نوم واخيست :

-« .... زمـا بيـــږه ده زه بـه لاړه شم ! »لکه ژوندى کب چې دسړي له لاسه و ښوييږي داسې به يې لاس زما له لاس نه وښوييده . ما به هم په زړه نا زړه ورته وويل :

ــ په مخه دې ګلونه.

زما لـه مخـه ښې سره به داسې موسکۍ موسکۍ روانه شوه لکه قدم په قدم چې ګلونه په بدرګه ورسره ځي . زه به ترهغې پورې په همغه ځاى پورې مـيـخ وم چې دښار په ګـڼـه ګـوڼـه کـې به رانه پنا شـوه . دمـوټرو او ريکشـو بـوږنوونکي غـږونه بـه مـې واوريدل . زړه نازړه به راروان شـوم . ټولو لارويو به راته کتل او ځينو کسانو به يو بل ته څه سره ويل . ما ته به يې وکتل او بيا به يې په خپلو کې سره وخندل . زه به دښار له ګڼه ګوڼې را ووتم او دخپل زړه په خلوت کې به مې دمـيـنې رياضت پيل کړ . دې رياضت به يو ډول عـاشقانه او کلاسيکه خوشحالي هم لرله . زه په دې رياضت داسې روږدى شوى وم چې ملګري او دوستان به مې په ټوکو او خبرو بوخت پرايښي وو او زه به دزړه پـه خلوت کـې غلى ناست وم . دکوم ملګري به راپام شـو له خندانه به شـين شـو او بيـا به يې دمـجلس نورو ملګرو ته وروښودم

ــ دابيا چيرې تللى دى ؟ يوه بل ملګري به مې وويل :

ــ هلکه مين خو به نه يې ؟

دپخوا په څېر مې له خپلو ملګروسره ټوکې ټکالې نه کولې . که په مـجلس کې به پر يوه مـهمـه خبره خبرې پيل شوې ما به هم يو څو خبرې وکړې . خپلو خبرو به خوند رانه کړاو دخپلې مينې په باب به مې تصور پيل کړ . له سياسي بحثونو مې بد راتلل . که به مې ملګرو سياسي خبرې اوږدې کړې زه به ډېر په عذاب شوم . ما به په زړه تنګۍ سره ورته وويل :

ــ خداى ته وګورئ داخبرې پرېږدئ! ملګرو به مـې وخندل او راته

.وبه يې ويل :

ــ ستا ولې زړه په تنګ شو ؟ همدا زموږ د وطن تراژيدي د نړۍ لپاره دور ځې خبره ده . زموږ چې خپل وطن دی د خپل وطن په باب خو بايد خبرې وکړو.

ما به ورته وويل :

ــ په خبرو خو وطن نه جوړيږي . دوی به راته وويل :

ــ نو په څه شي جوړيږي ؟

مابه ورته وويل چې په مينه جوړيږي .

ملګرو به مې په خندا خندا کې راته وويل :

ــ چې سياسي خبرې دې نه خوښيږي نو ته ووايه د څه شي په باب خبرې وکړو ؟

دملګرو د دې پوښتنې لپاره به زما د زړه ځواب دا و ،چې د مينې په باب خبرې وکړئ.

مابه په زړه کې وويل :

ــ کاشکې د وطن په باب يې هم د هغې غوندې ښکلې خبرې کړې وای له چا سره چې زما مينه ده . ملګرو به راباندې غږ وکړ :

ــ تا ته وايو د څه په باب خبرې وکړو ؟

ټولو ملګرو به مې په کړس کړس وخندل .

له يوې ورځې نه به بلې ورځې ته بدليدم او د هغې د مينې په باب په خيالونو کې ډوبيدم . تر نيمې شپې به ويښ ناست وم او د هغې په باب به مې فکر کاوه . عاشقانه ليکونه به مې ورته ليکل او ورليږل به مې . تر يوې مودې خو مې دا ليکونه له خپلو ملګرو پټ و ساتل . زړه مې له دې پټ رازنه ډک شو او نور د راز ساتلو يو ذره ځای هم په کې نه و . دومره له دې عاشقانه رازو نو ډک شو چې ننبې يې زما په خبرو کې وځليدې . دا ننبې ننبانې زما ملګرو وليدې او په هر څه وپوهيدل . زما د عاشقانه

ليکونو خبرې زما د ملګرو د مجلس خبرې شوې . ما به هغې ته بيا بيا عاشقانه ليکونه ورليږل خو هغې به چې پخوا کله نا کله د يوه نيم ليک لنډ غوندې ځواب راکاوه اوس يې له ځواب ليکلو قسم کړی و . لکه زما ليکونه چې هيڅ ورته رسيدلي نه وي ، لکه زما ليکونه د مني د ونو پاڼې وي چې سړې سيلۍ يې يوه خوا او بله خوا تښتوي .

لنډه دا چې زما په دې نوې غوړيدلې سپرلنۍ مينه ډېره ژر د مني سپېره سيلۍ راوالوته . ما دې پوښتنو ته هيڅ ځوابونه نه لرل :

ـ هغه ولې داسې ژر بدله شوه ؟

ـ هغه زما پردې ليونۍ مينه ولې شکمنه شوه ؟

بيا مې په زړه کې وويل : ما خو هميشه په خپلو ليکونو کې هغې ته ليکلي چې تاسره مينه کول د يوه ډېر پټ راز په څېر په زړه کې ساتم .

بيا مې په ځان پورې وخندل او ځان ته مې وويل :

ـ هغه زما په زړه کې اوسيږي ، د هغې يادونه هم زما په زړه کې اوسيږي . د هغې د مينې ټول رازونه هم زما په زړه کې اوسيدل . اوس خو هغه رازونه زما له زړه نه تللي دي او دنيا پرې خبره ده . دا چې هغه او د هغې رازونه سره ګاونډيان وو يو ګاونډی د بل ګاونډي له حاله خبريږي . ما چې د هغې ګاونډيان ونه ساتلای شول د مرورتوب حق خو لري . بيا به مې ځان ته تسله راکوله چې خدای به يې راپخلا کړي . مرورتوب هم يو ډول مينه ده . مروره خو دې وي خو خدای دې وکړي چې له ما سره يې کرکه نه وي پيدا شوې .

اوس مې له مخکې نه هم ډېره په زړه را وريده . هره شېبه مې د هغې په باب فکر کاوه . که پر لاره به تلم هم د هغې په فکر کې به وم او که په دفتر کې به په کار بوخت وم هم د هغې په باب مې فکر کاوه . تر نيمې شپې به يې په ياد کې يوازې ناست وم او په ياد ياد کې به يې خوب يوووړم .

نن چې زموږ د دفتر د لويې او سپينې دروازې زنګ ووهل شو زه دخپل کار د کوټې پر ځای په يوه بله کوټه کې د کوم عاشقانه ليک په ليکلو بوخت وم . په زړه کې مې وويل : څه چې هر څوک وي هسې هم څوکيدار په دروازه کې شته . په دې منځ کې يوه ښېبه تېره شوه ،عاشقانه ليک دې ځای ته ورسيد :

ـ « ښه ! ته ولې له مانه مروره يې ؟ »

د دې جملې له ليکلو سره سم د دروازې د زنګ وهونکې په فکر کې شوم . په شېبړم حس کې را وګرځيدل :هسې نه چې هغه زما پوښتنې ته راغلې وي ؟عاشقانه ليک مې په دې جمله چې

« ښه ! ته ولې له مانه مروره يې ؟ » بس کړاو له نورو هغو عاشقانه ليکونو سره مې په يو کتاب کې کېښود چې د هغې د مرورتوب په زمانه کې مې ليکلي وو او ورليږلي مې نه وو . کتابونه او ليکونه مې را واخيستل او خپل دفتر ته راغلم . په دفتر کې د دروازې څوکيدار ولاړ و ،زما په ليدو حيران شو او سمدلاسه يې را ته وويل :

ـ ته چېرته په دې سپينه ورځ ورک وې ؟! څوکيدار يو ډول دميني او ناز په انداز کې راته وويل :هغې غريبې خويوه شيبه انتظار هم وکړ خو ته پيدا نه شوې . ډېر مې ولټولې ته په کوم کونج کې غلی وې ؟د څوکيدار له خبرو او دده له څېرې نه په هر څه وپوهيدم .زړه مې په ګوګل کې په ټوپو شو .څوکيدار ته مې وويل :

ـ ته څوک يادوې ؟! چازما پوښتنه کوله ؟

څوکيدار راته وويل :يوه لوړه ښايسته نجلۍ وه ،سرې جامې يې اغوستې وې ،مخ يې نيم پټ و او ليونۍ غوندې سترګې يې وې .

په شونډو کې مې ورو وويل :

ـ ليونۍ غوندې سترګې يې وې .....

د خاطر په هنداره مې د هغې تصوير راغی . کتابونه او ليکونه مې په

څنګ کې را واخیستل او بې له دې چې د دفتر له آمر نه اجازه واخلم لیونی لیونی له دفتره راووتم. د ستر ګو په رپ کې د ښار څلورلاري ته راورسیدم یو خوا او بل خوا لیوني لیوني ګورم. په ښار کې ګڼه ګوڼه ده. موټرې دي خلک دي یوخوا بل خوا روان دي. زه لالهانده او لیونی لیونی یو خوا ګرندی ګرندی لاړشم بیا را وګرځم. زه داسې انګیرم چې ټول خلک ماته ګوري خو خلک دومره وزګار نه دي چې ماته وګوري او ننداره مې وکړي. زه د سرو جامووالا لوړې ښایسته نجونې چې مخونه یې نیم پټ وي ګورم. د سرو جامو والا لوړ ې او ښا یسته نجونې ډېرې وي خو دلیونو سترګو والا یوه هم په کې نه وي. زه له ځان سره وایم: اف خدایه! څه شوه؟ چیرته تری تم شوه؟ چې دا به څنګه راغلې وي؟ چې زما عاشقانه لیکونه به ټول زما په وړاندې څیري کوي او اور به ورته اچوي او که زما مینې ته به د احترام سر ټیټوي؟

زه د سړک پر غاړه لالهانده روان یم، یو خوا بل خوا لیوني لیوني ګورم. پر هیڅ چا مې سترګې نه خوږیږي. همهغه لیونۍ سترګې لټوم. ناڅاپه مخامخ سترګې اړوم، یو ښایسته موټر راروان دی. د موټر واګې دیوې لوړې او ښایسته نجلۍ په لاس کې دي. د نجلۍ کالي تک سره، ښکلی مخ یې نیم پټ او لیونۍ لیونۍ سترګې یې دي. زه په زړه کې وایم چې خپله ورکه مې وموندله، اوس به مې له دې څلور لاري او له دې ګڼه ګوڼې ډېر لرې یوه ښکلي او آرام ځای ته یوسي او هلته به زما لیونۍ مینې ته د درناوي سر ټیټ کړي.

زما پر وچو شونډو سوېمنه موسکا خوره شي. د کیسو دیوه سویمن اتل په څیر ولاړ یم او د ښایسته نجلۍ د ښکلي موټر دودریدو انتظار ګالم. موټر رانژدې شي او زما سترګې د ښایسته نجلۍ دلیونو سترګو له ځلا نه وبرېښي. موټر ډېر ګرندی تیرېږي خو د تیریدو په حال کې مې ډېر سخت ووهي. زه د سړک پر غاړه ډېر سخت را وغورځم. زما پر کتابونو

دښايسته نجلۍ دموټر ټايرونه تېر شي .کتابونه مې پاڼې ،پاڼې شي او دکتابونو له منځ نه زما عاشقانه ليکونه باد خواره واره کړي .ډېر خلک پرما راټول شوي وی خو چې خواره واره ليکونه ووينې زه په خالي ميدان پاتې شم او خلک زما په عاشقانه ليکونو پسې خواره شي . دښايسته نجلۍ موټرمخ په بره ګړندی روان وي .دشا له خوا دپوليسو موټر دخطر دسرو ځراغونو او بوړنوونکي هارن سره دښا يستـه نجلۍ موټر څاري .زه نه پوهېږم چې ولې ښايسته نجلۍ ته په زړه کې دعاکوم :

ـ خدای دې يې په پوليسو ونه نيسي ،پوليس ډېر ظالمان دي .ها خوا زما عاشقانه ليکونه ټولو خلکو نرواو ښځو را اخيستي وي .يو ځوک داجمله په لوړغږ سره لولي :

ـ« ښه! نو ته ولې له مانه مروره يې ؟ » ددې جملې په اوريدو ټول خلک په بړک بړک خانـدي او په دې خندا پسې زه هم له درانه خوبه راويښ شم .

۱۵/۱۲/۱۹۹٤ نيمه شپه ،پېښور

د پرښتې د لاس غوټه

دزمانې له اوږې نه راکوزه شوې وه . کاغذونه او قلمونه يې دراز دغوټې په څېر په لاسي بکس کې اچولي وو. زمانه يې په لاسي بکس کې اچولې وه ، لاسي بکس يې اوږې ته اچولی و . سپين مخ ، سره اننگې ، توري څڼې لکه لوگی پرسر گرځنده ډيوه د ښار په څلور لاري کې گرندی گړندی روانه وه . اخوا دې خوا يې ليوني ، ليوني کتل . لکه کوم صوفي او فلسفي چې د بنيادمو په ډک ښار کې په رڼا ورځ ډيوه په لاس انسان لټوي .

موراو پلار پرې دډ يوې نوم ايښی و. لوی خدای پرې دشاعرۍ اوليکوالۍ گلونه لورولي وو . ډيوه ديوه لرې کلي او سيدونکې وه خو کله کله به په نويو شعرونو پسې په ښار کې هم گرځيده . لکه دشاتومچۍ به يې دغزل د گلپاڼو قافيې راټولولې . کله کله به افسانې په دې پسې گرځيدې ، شعرونه به ورپسې گرځيدل او دغزلونو قافيې به ورپسې گرځيدې .

نن ورته ځان په ښتيا پرښته بريښيده . دلاسي بکس بند يې په

کینه اوره کې اچولی و ،اولاسي بکس به یې کله کله له زړه سره ټینګ ونیو .په زړه کې به یې خوړې ،خوږې څړیکې وغځېدې .په بکس کې یې له غزلونو ، شعرونو ،داستانونو او قلمونو سره سره دډیوې دشعرونو دمینه وال او عقیدت مند هغه لیک هم ملګری و چې ډیوې ته یې دپرښتې لقب ورکړی و .دخپل هنر دمینه وال پردې خبره چې دې ته یې دپرښتې لقب ورکړی و سوچ کاوه:

ــ داڅنګه لیونی دی چې ماته دپرښتې لقب راکوي ؟هسې نه چې په دې خبره ګنهګارشي .انسان ته دپرښتې ویل توبه خدایه ! زه خو انسان یم ،انسان خو همیشه له سهوې او خطاسره دی .بیابه په زړه کې وروګرځیدل :

ــ « زما دهنر اوشعرمینه وال به هسې ځان لیونی ښودلی وي کیدای شي له خپل لیونتوب سره سره به په ډېر څه پوهیږي .زما په خیال دداسې لیوني له خوا ماته دپرښتې لقب راکول له شاعرانه تشبیه سره سره فلسفي او معنوي ریښه هم لري .ځکه انسان دلوی خدای خلیفه دی .انسان اشرف المخلوقات دی .دانسان مقام له پرښتو نه هم اوچت دی .انسان ته خو پرښتو هم سجده کړې ده ،کیدای شي دپورتنیو دلیلونو په رڼا کې به یې ماته هم دپرښتې لقب راکړی وي . »

ډیوه په دې چورتونو کې ډوبه وه چې یو چایې ناڅاپه اوږې ته لاس واچاوه اولاسي بکس یې دسترګو په رپ کې ترې یو وړ. ډیوې کړیکه وکړه :

ــ دشیطان زویه !

ډیوه لکه بریښنا نیولې په ځمکه پورې میخ شوه ، رنګ یې سپین تښتیدلی و او په زړه کې یې له ټولونارینه وو سره کرکه راغلې وه .څوګامه وړاندې پر موټر سایکل سپاره ځوان دډیوې په لورې مخ راواړاوه. دډیوې لاسي بکس یې په لاس کې وزنګاوه ،په زوره زوره یې

وخندل او موټرسایکل یې مخ په وړاندې ګړندی روان کړ. ډیوې ورپسې کتل خو ځوان دبنیادمو او موټرو په منځ کې له سترګو پناه شو. لږه شیبه وروسته ځوان هلک له موټر سایکل سره دخپلې لویې بنګلې په باغ ورننووت ،په درنګ شیبه کې یې دخپلې ډلې انډیوالان راټول کړل .زنګ یې وواهه .دسترګو په رپ کې دپاخه عمر یو سړی چې پلن ټټر ، قوي اندامونه ،فولادي لېچې او تورې غټې سترګې یې لرلې راغی او ځوان ته یې وویل:

ــ جي صیب ! څه مو ویل ؟حکم!

ځوان دښځینه لاسي بکس زنځیر خلاص کړ ،په بکس کې یې لاس وواهه .ټول شیان یې له بکس څخه راوایستل ،له خندانه شین شو :

ــ داخو ټول کاغذونه او قلمونه دي ،دایو څو روپۍ خو هم په کې دي .

دځوان ملګرو په بړک بړک وخندل .ځوان په داسې حال کې چې پرځیره یې دبریالیتوب اوغرور نخښې غځیدلې وې خپل جېب ته لاس کړ .له جیب نه یې د پیسو بنډل را واخیست .یو څو نوټونه یې نوکر ته ورکړل .دپاخه عمر نوکر ته یې په ظنزیه انداز وویل:

ــ هلکه موټر دې ستارټ کړه !دسترګو په رپ کې څه مېوه ،مېوه ،بسکټ مسکټ راوړه چې نن تاسو ټولو ته یوه نوې او خوندوره خبره کوم .داسې خبره چې نه به مو لیدلې وې نه به مو اوریدلې .

دپاخه عمر نوکر پیسې واخیستې موټر یې چلان کړ او دبنګلې دباغ له لویې دروازې راو، ووت .لږه شیبه وروسته یې دخوراک څه شیان راوړل .ځوان په خنداخندا او په یو ډول ویاړ له ځلې نه دبکس دتښتولو کیسه وکړه .ځان ورته دفلمونو بدماش برېښیده .دلاسي بکس کاغذونه او قلمونه یې سره واړول راواړول .دیوه لیک عنوان یې په لوړ غږ واوراوه:

-((دشعرونو او هنر د پرښتې په نوم)) له دې سره ټولو په کړس کړس وخندل . دډلې له ملګرو نه يې يوه شوخ ملګري په طنز يه انداز وويل :

- هلکه سمه پرښته دې ازارکړې ده ،هسې نه چې عملنا مه دې په سره قلم وليکي او دوزخ ته دې ولېږي .

بدمعاش هلک يې بيا کاغذونه واړول راواړول او ويې يل :

- اوهو شاعره هم ده . غزلې يې ليکلې دي . چې هم پرښته ده اوهم شاعره داسې بريښي چې دخلکو عملنامې يې ليکلې دي. عاجزه عملنامې مې ترې وتښتولې خدای ته به څه ځواب وايي ؟بدمعاش هلک په خوشالۍ چيغې وکړې :

- تاسې غوږ شئ يو داستان يې ليکلی دی . زه يې داستان درته اوروم . تاسې ټول راته غوږ شئ چې پرښتې داستان ليکلی دی که دچا عملنامه ؟دداستان نوم دی ((دصيب دکشرې بي بي زوی))

ښه !داستان داسې پيل کيږي :

- دځوانۍ عمر يې په چړچو او ميلو کې تير کړ . په پاخه عمر کې يې له يوې ډېرې ښايسته تنکۍ پيغلې سره واده وکړ . خپله ناوې يې له سرنه تر پښو پورې په سرو او سپينو کې پټه کړه . دناوې کورنۍ ته يې په لکونو پيسې او نور سره او سپين ورکړل . څوکاله وروسته يې له يوې بلې ځوارلس کلنې نجلۍ سره واده وکړ . بالاخره ډير کلونه وروسته چې دعمر پانه يې په ژيړيدو وه له يوې بلې چټې او پخې پيغلې سره واده وکړ . داواده په داسې درب او دروب تر سره شو چې په ټول وطن کې يې يو ريکاډ ټينګ کړ . دملک لويو لويو وزيرانو ،سياست مدارانو ،لويو لويو تجارانو ،منشهورو ډمو او سرودګرانو ګډون په کې کړی و . دناوې پر کاليو ،لاسونو او پښو سره نه ځاييدل . دناوې دنګه غاړه دالماسو اميلونو درنه کړې وه . څه موده وروسته دصيب کشره او نوې بي بي په يوه داسې نامعلوم رنځ مبتلاشوه چې نه يې څوک په دم پوهيدل او نه په

دارو. په نه خبره به په غوسه کېده. د خپلې غاړې امېلونه به يې شکول. د سرو بنګړي، لښتې او پايزېبونه به يې ماتول. صيب کشرې بي بي ته ډېرو دم ګرو او تاويزګرو دمونه او تاويزونه راوړل خو د کشرې بي بي ليونتوب له يوې ورځې نه بلې ورځې ته پسې زياتيده. صيب بالاخره په دې راضي شو چې کشره بي بي د ښار لوی ډاکټر ته هم لاړه شي. صيب خپل ځوان نوکر چې د صيب د مازديګري چکر موټر به يې چلاوه راوغوښت. موټروان ته يې د ښار لوی ډاکټر ته د کشرې بي بي دور وستو امر وکړ. د صيب نوکر موټر چالان کړ. کشره بي بي په شا ته سيټ کې کيناسته. د موټر په هنداره کې يې د موټروان عکس ته وکتل. قهر ورغی، غاښونه يې وچيچل، هډوکو يې درد وکړ، لکه بې اودې مار تاوه را تاوه شوه. موټروان په نيمکښو سترګو هندارې ته وکتل او غلې يې په شونډو کې وويل:

ـ الهي خير! په شونډو راغلې موسکا يې په شونډو کې پټه کړه. د دوی موټر د ښار د لوی نفسياتي او روان شناس ډاکټر د روغتون په دروازه کې ودريد. کشره بي بي په نه زړه د ډاکټر کتنځی ته ورغله. ډاکټر د هغې په کتنه (معاينه) پيل وکړ. له کتنې وروسته يې يوه کوچنۍ نسخه وليکله او کشرې بي بي ته يې وويل:

ـ دا نسخه واخله! ته بې غمه اوسه بيخي جوړه يې. ته صرف يو مشکل لرې، هغه دا چې ته بايد واده وکړې. که ژر ترژره دې واده ونه کړ هرومرو به ليونۍ شې.

کشرې بي بي په شونډو کې ورو وويل:

ـ واده خو مې ....

ډاکټر په تعجب سره وويل:

ـ څنګه! واده خو دې .....

کشره بي بي نسخه په لاس کې په ډېره بېړه د ډاکټر له کتنځی راووته

نسخه يې موټروان ته ورکړه .موټروان څوپاکټه ګولۍ راواخيستې او کشرۍ بي بي ته يې وويل :

ــ څوبه ..... کورته !

کشره بي بي لږه غلې غوندې شوه او بيا يې وويل:

ــ زما زړه په تنګ دی ، يووار مې له ښار نه وباسه چې هلته تا ته يوه خبره هم کوم.بيا به بيرته راوګرځو .خير دی هسې هم وخت ډير دی .

کال وروسته چې د کشرۍ بي بي دغټو او تورو سترګو والا زوی پيداشو دصيب نوکر خدای زده ولې خپلې تورې او غټې سترګې دخلکو له نظره په تورو عينکو کې پټولې .

دډيوې د کشرۍ بي بي دزوی کيسه ځوان په دې ځای بس کړه .دهغه په خوله کې لاړې وچې وې او نور يې يوه کرښه هم نه شوه لوستلی .په ځان کې ژور شو .لاس او پښې ځينې ورک شول ،د پرښتې دلاس غوټه يې له لاسه وغورځيده .

دبدمعاش ځوان دډلو ملګرو يو ځل دځوان تورو غټو ،غټو سترګو ته بيا دپاخه عمر دنوکر په تورو عينکو کې پټوتورو غټو سترګو ته وکتل اوپه سترګو سترګو کې سره موسکي شول.

پېښور د شپې يوه بجه ۱۹۹۵/۱/۱

دوه تک سپین مرغان

زه مې دمور په زړه کې ناست یم او دمور دارمانونو ننداره کوم. زما دمور دارمانونو دنیاګۍ پرما او زما پرورو وروڼو او خویندو ودانه ده. زمونږ دبام په تاخ کې ددووتکو سپینو مرغانو ځاله ده. څه موده وړاندې دواړه سپین مرغان په غشو لګیدلي وو. خدای فضل کړی وبلا وه برکت یې نه و، مرغان دوزرونو په خواکې برسیرن لګیدلي وو.

اوس دسپینو مرغانو زخمونه جوړشوي دي. دادي سندرې وایي او زما دمور په روح کې پټه خوشالي را ویښوي. هغه دي سپین مرغان اسمان ته والوتل، داسې برېښي لکه زما تک سپین لاسونه، لکه دوه تک سپین ستوري چې اسمان ته ورروان و. نیمایي اسمان ته ورسیدل، هغه دي بیرته راوګرځیدل، داسې برېښي لکه له الوتکې نه چې دوه بمونه زمونږ دبام پرخوا راروان وي.

زما دمور په سترګو کې دوه ځاځکي تکې سپینې اوښکې راغلې. مرغان دبام په تاخ کې کیناستل او مورمې خپلې اوښکې دتور پړوني په پیـــڅکه وچې کـړې. مـورمـــې دمـازدیګر په لمانځـه ودریده. ځلورزکعاته لمونځ یې وکړ. دمازدیګر سترګه په غرغرده ده

داسمان لمنې تکې سرې دي ،زما دمور په زړه کې يوځل زما دپلار په وينو سور مړی وګرځيد .زما پلار ته يې دعا وکړه .بيا يې دبام په تاخ کې سپينو مرغانو ته سترګې واړولې .داځل سپين مرغان د دوو تکو سپينو ګلانو په څير بريښي .زما مور زما دواده په باب فکر کوي .زما لپاره يې دمور والۍ په مينه او پيرزوينه ډيره ښکلې ناوې په خپل خيال کې جوړه کړې ده .زه او زما ناوې يې دلومړي ځل لپاره يو بل ته مخامخ کړي يو .زموږ پرسرونو يې قرآن شريف نيولی دی .زه او زما ناوې يو بل ته دوه سپين ګلونه دګډ ژوند دمينې په نوم ډالۍ کوو .مورمې لا داخيال نه وي مکمل کړی چې زما پيغلوټه خورپر مور غږ کوي :

ــ مورجانې !نن خو دنکريزو شپه ده موږ ته خو نکريزې خيشتې کړه .دمور خيال مې رنګيږي او زموږ له لاسونو دوه تک سپين ګلونه لکه دوه تک سپين مرغان الوزي او يوې نامعلومې خواته الوتنه کوي .ماشوم وروړمې هم په خندا خندا کې مورته وايي :

ــ زما خوږې مورکې نکريزۍ ژر ژر خيشتې کړه .

مور مې بې له دې چې هو ووايي نکريزې را اخلي .په ميده شوو نکريزو کې لږې شړومبې هم ګډوي .نکريزې خيشتوي او بيا زما دوړو ورونو او خويندو لاسونه پرې سره کوي .مورمې ماته په ژيړو غوړيو کې ډوډۍ وړه کړې وي او يو يو شخوند په خوله کې راکوي .زه په خنداکې ورته وايم:

ــ مورجانې ستا له لاسه ژيړ غوړي څومره خوند کوي !پام کوه هسې نه چې ګوتې دې ورسره وخورم !

مورته مې هيڅ خندا نه ورځي . کشری ورور مې مورته وايي :

ــ خوږې مورې ! پر لاله باندې هم لاسونه سره کړه .

دمور له سترګو نه دوه څاڅکې اوښکې په ژيړو غوړيو کې څڅيږي .زه مې دمورپه لاس جوړ شوی شخوند تيروم خو داځل يې دباروتو خوند وي.

۱۹۹۵/۲/۱ پېښور دروژې دويمه

سندرې او مرغلرې

عشق زما په روح کې پټ دی . عشق زما دشعرونو روح دی .دامهمه نه ده چې هره معشوقه دې خپل مین وپیژني .د یوه هنرمندپر هنر به په ملیونونو خلک مین وي ،په دې مینانو کې به داسې مین هم وي چې د هنرمند له هنر سره به دعبا دت تر سرحده مینه ولري خو هنرمند به خپل مین په خوب کې هم نه وي لیدلی .دمعشوق دابې خبري دمین مقام په هیڅ صورت نه راټیټوي. یوازې خدای دی چې خپل ټول مینان له (الف)نه تر (ی) پورې ټکي په ټکي پیژني .خدای لا یتناهي ښکلا او لا یتناهي وخت لري. دئ په یوه وخت کې بې حسابه مینانو ته ځان رسوي.ده په ټولو رنګونو کې خپله ښکلا ګډه کړې د ه.

ته څه فکر کوې هغه اواز چې روح لکه ماشوم د زیروبم په زانګو کې للو للو کوي کوم جوړوونکی نه لري ؟!دامنم چې دموسیقی استادان به خپلو شاګردانو ته دموسیقی سرګم ورښیي خو دسحر تورې بلبلې ته دلاهوتي سندرو سرګم چا ورښودلی دی ؟

زه ډیر ځله په ډیرو ښکلاوو مین شوی یم ،داډیرې اوږدې کیسې دي

.زه پوهیږم چې ته دومره وخت نه لرې چې زما دهرې مینې کیسه واورې
.زه نن ستا پرمخ دخپل زړه ور پرانیزم او په یوه پټ راز دې خبروم .ته
راته غوږ شه ،زه له تانه یو سوال کوم.

ـ ته دګڼ ځنګله له هغې تورې بلبلې سره څه نسبت لرې چې ما ته یې
په ماشومتوب کې لاهوتي سندرې ویلې؟

زه پوهیږم چې زما پردې پوښتنه به ډیره حیرانه شوې وې. ته پرما
دلیوني ګومان مه کوه ،زه لیونی نه یم .ته مې لا لیدلې هم نه وې
چې دځنګله دهغې تورې بلبلې استعاره مې بللې .اوس به موسکه
موسکه کیږې او وایې به چې پر لیوني دشعر پیریان راغلي دي .ښه
پردې خبرو دې چې سر نه خلاصیږي اوس نو ښه راته غوږ شه ،ستا
کیسه پریږدم او دځنګل دتورې بلبلې کیسه درته کوم .

ـ زه عجیبه خوبونه وینم .زه کله کله په ویښه هم خوبونه وینم .داهم
دیوه خوب کیسه درته کوم .نه پوهیږم چې ما داخوب په خوب کې لیدلی
واو که په ویښه ؟غوږ دې دی؟!

ـ ډیر کلونه وړاندې چې زه یو کلن ماشوم وم دیوه ګڼ ځنګل په لمن
کې له خپل مور او پلار سره په یوه اغزنه جونګړه کې اوسیدم .موربه مې
تر نیمو شپو راته ویښه ناسته وه ،په خواږه اواز به یې الاهو للو للو راته
ویل.چې ښه ډیر الاهو للو للو به یې راته وویل نو ژړا به مې غلې شوه او
دخوب خوږه غاړه به مې پیل کړه .زه به دمور په الاهو للو اوده شوم او
مور به مې زما دخوب په ماشومه غاړه دچرګۍ پر غاړه اوده شوه.زما
دزانګو پړی به یې همداسې له لاس نه تاو کړی و.کله کله به یې په خوب
کې هم ټالۍ راکړې .ما خوبه ټوله ورځ هم په خوبونو تیره کړې وه
،دشپې به په اومه بانه راویښیدم .تنکی بدن به مې له ګلدارو وړیو نه
جوړې شوې سوزنۍ تغمې تغمې کړ، بیا به راویښ شوم اوژړابه مې پیل
کړه .په ژړا به مې مور لانه وه راویښه شوې چې ژړا به مې غلې کړه .یو

بل خوږ اواز به مې ترغوږ شو .دا اواز دګڼ ځنګله له منځ څخه راتلو ،د تورې بلبلې اواز و .زما دمور دالاهو للوللو غوندې خوږ و .کټ کټ وبه مې خندل .بلبله به له ځنګله نه راغله او زمـوږ دجونګړې پر يوه اغزنه څانګه به کيناسته .دالاهو للوللو پرځای به يې راته خوږې او ملکوتي سندرې پيل کړې .دې سندروته به داوبه خوراوبو دورا دنجونو غوندې چمبې وهلې .دسپوږمې پلوشې به زموږ دجونګړې له سوريو نه راتيرې شوې او زما سترګې به يې بريښولې .مابه کټ کټ خندل .له مانه راتاوشوې سوزني به سسته شوې وه او په سوزني کې تړل شوي لاسونه به مې راخلاص کړل.لاسونه به مې اخوا دې خوا اچول اوپه وړو ،وړو منګولو کې به مې دسپوږمۍ پلوشې رانيوې. دبلبلې لاهوتي غږ ،دسپوږمۍ پلوشو ،داوبه خور مستو چمبو ،دځنګل شاعرانه زمزمو اوسړوکو وږمو په ګډه تخنولم.کله به يې خوب رانه تښتاوه او کله به يې غلی اوده کړم .موږ ټول يو پربل مين وو.

ډيرکلونه کيږي چې له هغې رنګين اوملکوتي خوب نه راويښ شوی يم خوهغه ښکلا مې دراز دغوټې په څير دروح په پيشکه پورې تړلې ده .ګوره چې نور څوک درنه خبر نه شي .نن دادراز غوټه ستا لپاره سپړم .

زه وړو ،وړو رالوييدم ،چې څومره رالوييدم دومره دالاهو للوللو اودځنګله دتورې بلبلې له لاهوتي نغمونه لرې کيدم .بيا دومره لرې لاړم چې دبلبلې غږ مې هم نه اوريده .په دې دې هم سر نه خوږوم چې زه بيا وروسته له ډيرو کلونو څنګه غرونو ،ځنګلونو او دبلبلو دسندرنو وطن ته راغبرګ شوم.داهم اوږدې کيسې دي ،ډير پيچومي او کږليچونه لري.زه نه غواړم چې ستا دتنکي اونازولي تخيل پښې په دومره اوږدو پيچوموا و کږليچونو کې تناکې کړم.

ته پوهيږې چې ما په غرونو ،ځنګلونو او دبلبلې دسندرو په وطن کې څنګه ژوندتيراوه ؟داځل دځنګله دتورې بلبلې لاهوتي سندرو دماشوم

غونډې نه خندولم. داوبه خوراوبو دمستو چمبو پرځای دوېر سرودونه غږول. دځنګل زمزمې دغوځو ځېږيو او غوځو ښبترو له ويرنو ډکې وې. دسندرو دوطن په آسمان کې پولادي شاهينان ګرځېدل. دډېرو شاهينانو مښوکې دبلبلو دسندرو په وينو سرې وې. ډېرې ناسپړلې غوټۍ له ګل کېدو نه مخکې رژېدې. ته پوهېږې چې ژوند څومره بدرنګ شوی و. زما ښکلا پرست روح ته دبدرنګۍ ديوانو بدرنګې او کرغېړنې خولې وازې نيولې وې. دلته دښکلا دښاپيريو وزرې سوځېدې. زما دوجود ټوله سيمه دبدرنګۍ دديوانو په لاس کې وه. يوازې عشق و، چې دبدرنګۍ پر ضد دبغاوت په تور يې په زخمي لاسونو کې دبدرنګۍ زنځيرونه اچول شوي وو. زما ټول وجود بوږنېده او مادبدرنګۍ يو کوچنی مښود هم نه شو زغملی. نژدې وه چې زما زاره وچوي. هغه لوی جمال پر ما څومره مهرباني وکړه چې ستا خوږ غږ يې د هواد څپو پر اوږو راوړ، يو غيبي او ملکوتي غږ. کټ مټ د هغې بلبلې د غږ په څېر، چې ما ته يې په ماشومتوب کې سندرې ويلې. لکه چې لوی خدای ستا ټوله ښکلا په يوه سندره کې غوټه کړې وه او دا غوټه يې د يوې تورې بلبلې په روح کې پرانستې وه. زما عشق ستا د ښکلا د سندرې په اوريدو د بدرنګۍ ټول زنځيرونه وشلول، د بدرنګۍ ټول ديوان يې مات کړل او بيا زما د وجود په قلمرو کې د ښا پېريو وزرې نه سوځېدې. ته زما د تخيل ځنګل ته د يوې تورې بلبلې په جامو کې راتلې. ما ستا لپاره د خپل ژوند په لويه د ښته کې د عشق د ګلونو تخمونه وشيندل دا ګلونه ورو، ورو را لو يېدل، په څو کلونو کې يې غوټۍ وکړې او له شپږو اوو کلونو وروسته يې ګلونه وغوړېدل.

اوس نو زما مينه او تلوسه بيخي پخه شوې وه. اوس مې ستا په تصوير يعني د ځنګل په هغې تورې بللې چې په روح کې يې ستا د سندرو غوټه پرانستل شوې وه هم مينه نه ماتيده. دا زما د ليونۍ مينې

مجبورې وه چې زه په تا پسې راشم. ماستا د تصویر ونو وطن پرېښود. ما د بلبلې وطن غرونه او ځنگلونه پرېښوول او ستا په اصل پسې ښارونو ته راغلم. ما ستا د پتې مینې په نوم په ښار کې هم ډېره موده تېره کړه خو ته مې ونه لیدې.

ته پوهیږې چې د اصل او تصویر تر منځ د بېلتون ژوند څومره سخت دی؟ زما د ژوند د لویې دښتې گلونه سره اورونه شول. ماهمیشه ستا لټون کاوه چې ودې وینم او داورونو گلونه دې په غېږ کې وشیندم. خدای شته چې همیشه مې یا دولې، کله ستا تصویر چې په غرونو او ځنگلونو کې له تورې بلبلې سره پاتې و او کله هم ستا اصل چې زما د اوسیدو په لوی ښار کې رانه ورک و.

توبه مې دې وي خدایه! کله بر چې په لمانځه ولاړ وم. هم په خیال کې به مې ته گرځیدې. د روژې د مبارکې میاشتې د ماسپښین پرلمانځه ولاړ وم چې په زړه کې راوگرځیدې. رکوع ته لاړم، سجدې ته لاړم، په لمانځه نه پوهیدم خو ته مې په زړه راوریدې. زه دویمې سجدې ته لاړم چې د خپل زړ گوتې له درزا سره مې د چا د پښو خوږه ښکالو هم واوریده. ما سلام نه و گرځولی چې ته راغلې او په ډېر ادب کښیناستې. ښۍ خواته د سلام گرځولوسره سم مې پر تا سترگې خوږې شوې. ستا رنگ د ځنگل تورې بلبلې ته نژدې و. ته دومره ښکلې نه وې لکه څومره چې ما د خپل تخیل په سندریز قلم انځور کړې وې. خو ستا سندریز تصویر زما روح، زما زړه اوزما سترگې دومره ښکلې کړي وو چې ته را ته ډېره ښکلې وبریښیدې. ته به کله کله راتلې او ما به ستا په اصل ستا د تصویر مینه ماتوله. اوس مې ستا په تصویر زړه سوځیده. اوس مې د هغې بلبلې هجران گاله چې ماته یې سندرې راوړې. ته یوه ورځ راغلې غتې غتې اوتکې تورې سترگې دې د ځنگل د هغې تورې بلبلې غوندې له سندرو نه ډکې وې. تا دوه درې واره خپلې تورې غتې، غتې سترگې خوږې،

خوږې او درنې، درنې راپورته کړې. په دې وخت کې ستا سترګې دوو پیغمبرانو ته ورته وې چې په تکو تورو وریښمینو جامو کې پرتکو سپینو براقونو سپاره، نوي نوي د ښکلا له خدای ﷻ نه راغلي وي. خو نه پوهیږم ته ولې داسې ژړبې سندرو شوې. ته زما د ژوند د لویې دښتې د عشق داورنیو ګلونو یوه پانه هم په خپله غیږ کې نه شې زغملای. ته په دې اورنۍ دښته کې یو ګام هم نه شي اخیستی. ستا پښې لو لپه کیږي.

هغه ورځ مې ولیدې چې لپه دې له مرغلرو ډکه وه خو د روح ځولۍ دې له سندرو تشه وه. د ځنګل د تورې بلبلې په سندرو کې ستا د تصویر یوه سندره هم نه وه پاتې. زه پوهیږم چې ته اوس ډیره ښکلې شوې یې خو زما شاعرانه او لیونی عشق درته ګوري هم نه، ځکه چې مرغلرې ډیرې لرې او سندرې هیڅ نه لرې.

پیښور ۱۳۷۲/۸/۲۸

د کوه قاف دیوان

خلک به په خوږو خوبونو ویده وو ، خو د غنچې ابۍ په جونګړه کې به همداسې د یوه بلیده. ابۍ به تر نیمو شپو سندرې ویلې. د هغې اوا زخوږ او له درده ډ ک و .که په شاوخوا کورونو کې به ماشومانو ژاړ پیل کړه نو میندو به د ابۍ په سندرو غلي کول.

اوس ابۍ پر ټول کلي ګرانه وه.اوس چا غنچه نه بلله ،لویو اووړو به ابۍ بلله.ابۍ اوس زړه شوې وه او ددې دځوانۍ کیسې هم زړې شوې وې .دځوانۍ دوخت ګناهونه یې زاړه شوي او دهیریدو په ګردونوکې پټ وو. په پیغلتوب کې یې یو پټ مینتوب تیر کړی و. هغه دکلي په یوه ښایسته ځوان شین ګل مینه وه.

غنچه خپل پلار په یوه لرې کلي کې واده کړه .له واده نه څو کاله وروسته یې میړه مړ شو .له لیورونو سره یې ژوند نه تیریده .دوباره یې له شین ګل سره لاره جوړه کړه او یوه شپه دشین ګل کره راو تښتیده.له شین ګل سره یې خوږ ژوند پیل کړ. کله کله به چې دچم ګاونډ ښځو له غنچې سره جنګ وکړ غنچې ته به یې پیغورونه ورکول او ورته ویل به یې

چې مينې مردارې.

غنچې به شونډې بوڅې کړې او دچا پيغور به يې په پيغور ونه باله. په يو ډول فاتحانه انداز به خپل کورته راغله او شين گل ته به يې غيږه ورکړه ،په خندا خندا به يې ورته ويل :

ـ شين گله ، نن يې بيا ستا پيغورونه راکول ،راته ويل يې چې مينې مردارې .شين گل به تسله ورکوله او ورته ويل به يې:

ـ څه چې وايي ،وايي دې ، زه اوته بې له خدايه دچا څه پروا لرو .بيا به دواړه له خندانه شنه شول او دټولې دنيا په پيغورونو به يې ملنډې ووهلې .

هغوی دواړو خوشحاله ژوند تيرولو .چې شين گل به په ځمکه کې يوې کوله غنچې به دشين گل ټوپک له ځان سره نژدې ايښی و .ځاربه يې کاوه چې شين گل څوک ونه وژني .دوی څوکاله يو ځای تير کړل .ددوی به سر پر سر لونې پيداکيدې .يوه ورځ شين گل ورته وويل :

ـ غنچې! کاشکې خدای يو زوی راکړی وای که بيا يې زه وژلی وای هم ارمان به مې نه وای .غنچې ورته وويل:

ـ ته ليونی، خبرې مه کوه ،مرگ اوژوند دخدای په لاس کې دی .که يې زما په تور ووژلې زه به پر تا باندې زيارت جوړ کړم او ستا دزيارت منجاوره به شم چې ستا پر قبر مې ووژني.او که دواړه يې ووژلو قبرونه به مو څنگ په څنگ وي او په اخرت کې به سره يو ځای وو.

ـ غنچې ،په خدای قسم خورم چې ما ووژني زه به خوشاله شم يوخو به زما په بدو کې زما وريرونه نه سوځي او بل به داخرت له عذاب نه خلاص شم .

غنچې ته په دې خبرو قهر ورغی:

ـ دا ډارنې خبرې مه کوه !يو کوری غوښې او هډوکي څه په جنت کې څه په دوزخ کې .څوک له هغې دنيا نه راغلي دي خدا ی به له چانه

راضي وي ؟ تاخو جاري شم قران شريف هم ويلی دی په دې خبرو نه پوهيږې ؟ زه خو کونده ښځه وم چې تا ته راغلم. زه خو ځه ميړو ښه نه وم ماله ملا نه پوښتنه کړې ده.

شين گل د غنچې خبرو ته په ډير غور غوږ ونه نيولی وو:

ــ ښه نو ملا څه درته ويل ؟

غنچې له نازه ځان په غوسه کړ:

ــ ته خو مې خبرو ته پرير ده چې زه د ملا خبره درته کوم ، ته بيا په خبرو کې راولويږې. تا ته ځان د نکلونو ادم خان ښکاري، څومره به ځان ته غره وې چې غنچه پر مامينه شوې وه ،له ډيرې مينې نه ليونۍ شوې وه او زما کره راغله .

له دې خبرو سره غنچه له خندانه شنه شوه:

ــ شين گل به له دې نه نه وي خبر چې دا د نصيب او قسمت چارې دي کنه غنچه چيرته او شين گل چيرته ؟ ؟

شين گل هم له خندانه شين شو:

ــ ښه، دا د نصيب او قسمت چارې دي ؟ نصيب خو زين کړی آس دی چې واگې يې ستا په لاس کې دي،هر چيرې يی چې بيا يی ځی.چې غنچه د نصيب پر زين کړي آس د شين گل کره راغله نه پوهيږم چې دې کارته څه ووايم ؟ زه خو وايم چې راځه د دې کار پوښتنه هم له ملانه وکړو.

پردې خبره دوی دواړو دومره سره وخندل چې خندا وې يې په کوڅه کې واوريدل شوې. په کوڅه کې ناستو ښځو يوې بلې ته سره وکتل يوې ښځې وويل.

ــ دا څه بې شرمه ښځه ده !دومره خندا . . . . . .

يوې بلې ښځې وويل:

ــ وی خورې ته هم ليونۍ يې ، هغه متل دې نه دی اوريدلی چې : په

ویاله توپ وکړي لښتی څه شی وي؟

شین گل بیا غنچې ته مخ ور واړ ولوا وورته ویې ویل:

ــ ته هم له ځانه دنکلونو در خانۍ مه جوړوه، دومره نازونه مه کوه ،دا وواية چې ملا څه درته وویل چې د زړه غوټه مې خلاصه شي.
غنچه موسکه شوه:

ــ درته وایم یې شین گله ،ته مه وار خطا کیږه:

ــ کله چې زما میړه مړ شونو لیورو نو مجبورولم چې په دوی کې له یوه سره نکاح وتړم. دې کار ته زما زړه نه کیده، زه به دوی وهلم او ټکولم. یوه ورځ یې په ډیرو وهلو لاس را باندې مات کړ. یوه شپه مې نیت وکړ چې غاړې ته زندۍ واچوم، بیا مې کلیمه وویله ماوې چې دوزخ ته به لاړه شم. بله ورځ مې د کلي له سپین ږیري ملانه په چل چل کې پوښتنه وکړه چې لیورونه مې همیشه وهي ترټي او راته وايي چې په موږ کې له یو سره نکاح وتړه.

ملا صاحب اول زما په خبره په سوچ کې لاړ وروسته یې راته وویل:

ــ لورې! په شریعت کې پر کونډه ښځه باندې ظلم کول ډیر ناروا کار دی. د کونډې خوښه ده چې له هر چا سره یې زړه غواړي نکاح وتړي.
بیا ملا صاحب د نصیحت په ډول راته وویل:

ــ گوره لورې! په دوی کې دې چې له هر یوه سره زړه وي نکاح وتړه، چې اولادونه دې پیدا شي انشاء الله ژوند به دې ښه شي.

دا د پښتو دود دی بیا به خلک پیغورونه در کوي.

ماته ملا صاحب ډیر نصیحتونه وکړل خو ما د نصیب نیلی زین کړ او واگې مې یې د شین گل په لاس ورکړې. د دوی خندا بیا په کوټه کې خوره شوه او یو ځل بیا په کوټه کې پنډو ښځو یو ې بلې ته سره وکتل.

شین گل غنچې ته وویل:

ــ په خوله دې برکت شه زما پر زړه خووریځې پنډې وې اوس مې ایله

زړه سپک شو.

شین ګل له ځایه را پاڅید په سترګو کې یې عجیبه ځلا بریښیده. د غنچې پر مخ د حیا سره راغلل او په موسکا یې وویل:

ـ څه کوې شین ګله لیونی شوی خو به نه وې؟

شین ګل په ترټرې ژبه وویل:

ـ لیونی خو نه یم خو......

خبره یې نیمګړې پریښوده. غنچه یې کلکه په غیږ کې ونیوه او پر مخ یې سخته ښکل کړه. غنچې ورته وویل:

ـ په دی سپینه ورځ... لیونی شوې شین ګله!

شین ګل داځل په زړ ورتیا ورته وویل:

ـ ولې لیونی شوم؟ څه غلا خو نه کوم، همدا اوس دې د ملا صاحب مسئلی راته ونه کړې...

د شین ګل او غنچې ژوند د یوې نه تما میدونکې مینې په غیږ کې تیریده. دوی دواړو به د ځمکی کارونه په ګډه کول. څنګ په څنګ به یې لوونه کول. چې شین ګل به یوې کوله غنچې به ماله کوله، د پتهیو تر منځ پولې اوبریدونه به یې غړل. کله کله به یې د شین ګل توپک په غیږ کې ایښی و او څار به یې کاوه چې شین ګل څوک ونه وژنې.

د اوړي تکنده غرمه وه د شین ګل توپک په پتې کې د ولاړې ونې په شاخ کې را ځوړند و. شین ګل او غنچې دغنمو لوونه کول. د غنچې د بنګړو شرنګاه خوره وه. کله کله به د بنګړو د شرنګا په منځ منځ کې د شین ګل او غنچې لرونه له یو بل سره ولګیدل او د بنګړوپر شرنګا به یو بل شرنګ هم ور زیات شو. ناڅا په د توپکو ګنې ډزې و شوې. غنم په وینو سره شول. غنچې کریکه وکړه شین ګله! ... په پورې هورې غرونو کې انګازه شوه: شین ګله... انګازه ورو ورو غلی شوه، د غنچې د کمیس پرلمنه اور بلیده. شین ګل نری زګیروی کاوه. لوریې له لاس نه

لویدلی و او د غنمو پر کوده یې سرا یښی و. له غنچې نه لاس او پښې ورک شول. د کمیس اور یې مړ کړ او شین ګل یې په غیږ کې ونیو. د مخامخ غونډۍ خواته یې له ډیره قهره سترګې واړولې. د شین ګل ټوپک یې دونې په شاخ کې ولید. د شین ګل سرې غلی د غنمو پر کوده کېښود لکه لیونۍ د ټوپک خواته په منډه ورغله ټوپک یې راواخیست اود غونډۍ پر خوا یې ګنې ډزې وکړې. ډزو یې ویروونکې او غم انګیزه انګازه خوره کړه. څو شیبې وروسته کلیوال راورسیدل ځینې کلیوال د شین ګل په دښمنانو پسې په چیغه لاړل او ځینو شین ګل په کټ کې راواخیست.

د شین ګل په لاس او ټټر کې مردکي لګیدلي وو. شین ګل یې د اوښ په شا د کلي له غرونو اخوا واړاوه او یوه لرې ښار ته یې ورساوه. هلته یې په پټه علاج پرې کاوه چې د ښمنان یې له ډاکترانو سره لارې جوړې نه کړي او د مرګ زهر په دوا کې ور نه کړي.

څو میاشتې وروسته شین ګل یوڅه ښه شو خو هغه پخوانۍ مزه یې نه وه. یو لاس یې هم ګوډ شو. د ځمکو کارونه یې ټول غنچې ته پاتې شول.

شین ګل له یوې ورځې نه بلې ته کمزوری کیده او دوه کاله وروسته یې له دنیا نه سترګې پټې کړې. غنچه یوازې د الله هیلې ته پاتې شوه. دشین ګل و ریرونو په نژدې کلو او هدیروکې پسونه حلال کړل. ننواتې او جرګې یې وکړې چې د شین ګل دښمنان نرخ ته ور سره کینوي. د نژدې کلو مشرانو د شین ګل دښمنان نرخ ته ورته کینول. د شین ګل وریرونو او عزیزانو د شین ګل پر دښمنانو داسې دعوه وکړه چې ګني شین ګل د دوی د ټوپکونو له مردکیو کمزوری شو او د همدې مردکیو له امله مړ شو. مقابل طرف په ځواب کې ویل چې له موږ نه یې ښځه بیولې ده او په ښځه کې نرخ کول تاسې و ګورئ چې څنګه خبره ده؟ بله خبره داده چې

زمونږ پر دوی باندې د ښځې د بیولو په بنیاد یو مړی پروت دی. دا رښتیا ده چې مونږ خپل غچ له شین گل څخه اخیست خو شین گل زمونږ له خوا له زخمي کیدو نه دوه کاله وروسته پر خپل مرگ خدای مړ کړ. که بیا هم دوی وایي چې زمونږ له خوا مړ دی دوی دې په تور او سپین اووه قسمونه راته وکړي مونږ به له خپل مړي تیر شو او یوه پرده به مو جوړه شي. که بیا دوی او د دوی نژدې تربوران پر غوړیدلي قرآن اووه قسمونه نه شي راته کولی بیا خو معلومدار له مونږ سره کبر کوي. له دې پرته مونږ هیڅ نه وایو او مونږ بې وسه یو. که وس مو پیدا کړ د خپلې ښځې پر سر د مړي پوښتنه به وکړو...

جرگه ناکامه پاځیده او لانجې لا کنجونه پیدا کړل. اوس به د غنچې پر سر د شین گل وریرونه هم ویریدل او آزاد به نه شول گرځیدای. د دوی ټولو چلند له غنچې سره ډیر بد و. دغنچې د عمر کاروان گړندی گړندی د زړبودی پر لور روان و

* * *

له غنچې نه زړه ابۍ جوړه شوه. دوختونو خزان د غنچې د ښکلا بڼ تالا کړ، لونه یې واده شوې ځمکه یې میراث خورو ته پاتې شوه. د لونو د ولور په پیسو به یې ژوند تیراوه. د شپې خوب یې نه و، شپه به یې په غمجنو تپو او سندرو رڼوله. ډیر وخت به یوه اته کلنه نجلۍ په جونگړه کې ورسره ناسته وه. نجلۍ د ابۍ د میراث خورو لور وه. د نجلۍ نوم غوړگه و. د غوړگې مخ سور او سپین او ښایسته غټې سترگې یې لرلې. هغه ډیره شوخه وه. چې کله به یې کومه شوخي وکړه ابۍ به ښیرې ورته کولې، ښیرې یې د ناز ښیرې معلومیدې او د بد زړه نه نه وې:

ــ ځوانۍ ته مه ورسې. ته په تبرونو غوڅه غوڅه شې.

چې لاس به یې ورپسې ورسیده په مخ به یې څپیړه ورکړه. غوړگې به کټ کټ وخندل د ابۍ په غاړه به یې لاسونه تاو کړل، ابۍ به یې د چرگۍ

پر غاړه راځملوله. غوږګې به ورته وویل:

ـ څنګه شوې دومره زوړ خو نه لړې.

ابۍ به زارۍ ورته وکړې:

ـ بس دی لوړې پرې مې ږده ته خو مې خوږه لوریې ښایسته هلک به درته کوم.

غوږګې ته به بیا قهر ورغی ،د ابۍ پر مخ به یې وروغاښونه ولګول:

ـ ښه نه یې درته کوم بس دی لوړې نوره به جوړه سره وکړو.

بیا به دواړه سره جوړې شوې. غوږګې به ابۍ ښکل کړه او ابۍ به د غوږګې پر سر لاس تیر کړ:

ـ ابۍ دې جارشي ته خو زما ښکلې پیشو یې پیشو.

یوه ورځ دوی بیا شور جوړ کړی و. د غوږګې مور چې د دوی شور واوریده په منډه منډه ورغله. د جونګړې په دروازه کې یې ور غږ کړ:

- غوږګې! وه غوږګې!

غوږګه د غوا په اخورکې پټه شوه. د غوږګې مور نیغه جونګړې ته وړننوته. په ترخه لهجه یې ابۍ ته وویل:

-غوږګه څه شوه؟

ابۍ ځواب ورنه کړ. غوږګه په اخورکې له خندا نه شنه شوه. مور یې وریسې ورغله له لاس نه یې ونیوه او پر مخ یې سخته څپیړه ورکړه:

ـ چې ابۍ څه کوډې درباندې کړې دي:

غوږګې شونډې بوڅې کړې، د مور پیښې یې وکړي:

ـ کوډې درباندې کړې دي.

غوږګه یې په کشولو کشولو د ابۍ له جونګړې را وایسته ورته ویې ویل:

ـ که بیا دلته راغلې وې غوږونه به دې غوڅ کړم غوږونه پوه شوې؟!

غوږګې په ژړغوني اواز وویل:

ـــ راځم بیا راځم!

یوه ګړۍ وروسته بیا د ابۍ جونګړې ته راغله. ابۍ ژړل او هیڅ خبرې یې نه کولې. غوړګې د ابۍ له غاړې نه لاسونه تاو کړل:

ــ ابۍ ولې ژاړې؟

ــ لورې سر مې خوږیږي.

بیا غوړګې ورته وویل:

ـــ ابۍ ګلې ما ته د ښاپیریانو کیسه ووایه.

ابۍ یې له زنې نه ونیوه، ابۍ خبرې نه شوې کولای او سلګۍ یې وهلې:

ــ ابۍ ګلې کیسه خو راته وایې کنه!؟

ـــ ابۍ دې جار شي د ښاپیریانو کیسه خو دورځې نه ویل کیږي د ښاپیریانو کیسه خو دشپې ویل کیږي، څوک چې د ښاپیریانو کیسه دورځې وايي بیا دیوان ور پسې راځي او کوه قاف ته یې وړي تا به هم دیوان کوه قاف ته را نه یوسي. پوهیږې چې زه هم دیوانو کوه قاف ته وړې وم، د اوسپنې په پنجره کې یې بنده کړې وم، په څه خوارۍ مې پنجره ماته کړه او را وتښتیدم.

بیا غوړګې وَرته وویل:

ــ ابۍ تا به هم دورځې د ښاپیریانو کیسې اوریدې؟

ابۍ ترخه خندا وکړه:

ــــ هو لورې.

غوړګې بیا زارۍ ورته وکړې:

ـــ مه کوه ابۍ ګلې کیسه راته ووایه که دیوانو یووړم زه به هم تا غوندې د اوسپنې پنجره ماته کړم او را وبه تښتم.

ابۍ و خندل او ویې ویل:

ــ لورې ته خو کوچنۍ یې ته هغه کلکې پنجرې نه شې ماتولای، زه

چې ښه ځوانه وم هم په څه خوارۍ مې پنجره ماته کړه او په توره شپه کې راوتښتیدم. که دیوانو لیدلې وای زما وینې به یې غړپ کړې وای.

دغوړګې په خیال کې تور دیوان ورغلل ،یو څه وویریده خو د کیسې داوریدلو تلوسه یې مړه نه شوه او په سوچونو کې لاړه .ناڅاپه له خندانه شنه شوه ،دخوشحالۍ چک چکې یې وکړې او ویې ویل :

ـ ابۍ په یاد مې شوه د درخانۍ کیسه راته ووایه ،په هغې کې خو دیوان او ښاپیریان نه شته

ابۍ یې پر سر لاس تیر کړ :

ـ لورې سر مې درد کوي چې د سر درد مې کرار شي بیا به یې درته ووایم ،اوس ورځه کورته لاړه شه مور به دې بیا وهي.

غوړګه خپل کورته راغله ،دبوسو کوټې ته ننوته ،د پښو د ګوتو پر سرونو په کوټه کې غلې غلې ګرځیده ،یوشی یې د کمیس په لمنه کې پټ کړ .له کوټې راووته او د نژدې کوڅې د کاندار ته ورغله. د کمیس له لمنې نه یې هګۍ راوایسته په وړه ژبه یې د کاندار ته وویل:

ـ د سردرد ګولۍ غواړم.

دکاندار دوې دانې په کاغذ کې بندګولۍ ورکړې .غوړګه په منډه منډه دابۍ کره ورغله .سا یې بنده بنده کیده .په ډیرې خوشالۍ یې ابۍ ته وویل:

ـ ابۍ ګلې دادې د سر درد ګولې مې درته راوړې دي .د بوسو په کوټه کې مې د چرګې هګۍ پټه کړه تا ته مې ګولۍ پرې وکړې اوس یې وخوره سر به دې دستي ښه شي .دا اصیلې ګولۍ دي چې مورته مې څه ونه وایې!

ابۍ غوړګه په غیږ کې ونیوه ښکل یې کړه .

ـ ابۍ دې جارشي په دې وړو وړو خبرو ته مې ځومره هوښیاره لورېې.

ابې له توري کتوې نه برغولی جگ کړ، دوې دانې هګۍ یې راواخیستې :

ـ غوړګې لورې داواخله یوه هګۍ په هماغه ځای کې کیږده چې تا هګۍ ځینې را اخیستې وه او پربله هګۍ له دکاندار نه خواږه درته وکړه .زه به ستا ګولۍ وخورم چې سر مې ښه شي بیا به ډېر نکلونه درته وایم ښه ابې دې جار شي !دا خوله دې رانژدې کړه چې ښکل دې کړم.
غوړګه یې ښکل کړه .غوړګې هګۍ را واخیستې او دابې له جونګړې راووته.

*** *** ***

داڅو ورځې ابې ته سختې اندیښنې ورلویدلې وې .کوڅې ته هم نه راوته او له چاسره یې ډېرې خبرې هم نه کولې .دجونګړې درواز یې په ځان پسې تړلې وه .هغه یوه پټ غم ځوروله .ژوند ورته دديوانو پولادي پنجره ګرځیدلی و.کله کله خوبه یې په زړه کې وروګرځیدل چې دا پنجره هم ماته کړي او له دې پنجرې نه هم چیرته لرې وتښتي .
له جونګړې نه راووته ،چوپه چوپیا وه ،خلک په خوږو خوبونو ویده وو .پړی یې راواخیست ،دجونګړې په چت پورې یې وتاړه ،غاړې ته یې کړۍ جوړه کړه ،ناڅاپه یې په زړه کې څه وروګرځیدل ،کلیمه یې وویله او کړۍ یې له غاړې نه لرې کړه اودس یې تازه کړ ، له تاخ نه یې دشین ګل قران شریف ور واخیست ښکل یې کړ. ټوله شپه یې نفلونه وکړل .دنفلونو ثواب یې په شین ګل پسې وباښه.سهار یې خپل زوړ صندوق پرانیست .دشین ګل نښې اوځینې نور کالي پترې یې په خپله زړه بوخڅه کې سمبالول چې ناڅاپه غوړګه جونګړې ته ور ننوته .دغوړګې سترګې په پرانستي صندوق کې پر لونګینو ځوړيو ولګیدې.
ـ ابې ګلې داځوړيي دچا دي ؟
ـ غوړګې لورې دامې تاته ایښي دي .کلیمه داري روپۍ مې هم

درته ایښې دي .دازما د ناوې توب کالي پټري دي .

کليمه دارې روپۍ او ځونډي يې غوړګې ته ورکړل .د غوړګې زړه ښکې وکړې داهرڅه يې کور ته يوړل او پرخپلو هغو نويو جامو يې ټک وهل چې نوي نوي يې پلار ورته راوړې وې .شيبه وروسته يې له ځونډيو ،کليمه دارو روپيو او لونګينو ځونډيو ډکې جامې واغوستې .کليمه دارې روپۍ اولونګين ځونډي يې پر ټټر راځړېدل اوله وړو وړو جينکو سره مشغوليده .جينکو به چې د غوړګې ښايسته جامو ،کليمه دارو روپيو ،او لونګينو ځونډيو ته کتل له غوړګې سره به يې رخه کيده .په زړونو کې به يې ويل :

ـ کاشکې زموږ هم داسې ښايسته جامې واى.

نن ورځ پر غوړګه باندې له ډېرې خوشحالۍ نه دسترګو په رپ کې تيره شوه خو دابۍ لپارد کال غونډې اوږده وه.مازديګر مهال ابۍ ژړ ژړ خپل سمبال شوي کالي په بوخڅه کې ځاى په ځاى کړل .غواته يې په زاړه ديګ کې اوبه کېښودې .له چت نه په راځوړند پړي يې وس وکړ خو خلاص نه شو ،همداسې يې پرېښود .دشين ګل قران شريف يې ښکل کړ .له جونګړې نه غلې راووته ،دکلي دهديرې پر لاره روانه شوه.دکلي او هديرې پرسر دلمر وړانګې غم انګيزې په نظر ورغلې .دشين ګل قبر ته ورغله او پر قبر يې سرولګاوه ،دعاوې يې وکړې ،پر قبر يې روپۍ وشيندلې .ښه ډېرې وژړل .کله يې چې زړه يو څه سپک شو نو دغرغرې دلمر دغم انګيزو وړانګو په غيږ کې وارخطا وارخطا له غرونو اخوا ديوه لرې کلي پر خوا روانه شوه.

نن شپه ټول کلى په يوه غمجنه چوپتيا کې ډوب و.دابۍ سندرې نه اورېدل کيدې .ابۍ دخپلو ټولو سندرو په مرګ کې زندۍ اچولې وه.نن شپه دکلي ماشومانو ژړل .هغوى دمېندو په بانو نه غلي کيدل.

غوړګه له ډېرې خوشحالۍ نه له جامو سره په کټ کې څملاسته .له

لونګینو ځوندیونه د غنچې د پیغلتوب بوی ورتلو . سهار په لمر ځرک غوړګه له خوبه راپاڅیده ، نکریزې یې په لاسونو پورې وچې شوې وې . لاسونه یې په کوچو غوړ کړل او سره شغله یې وکړه . دابۍ جونګړې ته ورغله چې په نکریزو سره لاسونه ابۍ ته وښيي . جونګړې ته ورننوته ، دابۍ غوا رمباړې وهلې . په چرګۍ کې او ورنه بلیده او ابۍ په جونګړه کې نه وه . غوړګه وویریده او په منډه منډه خپل کورته راغله . خپلې مورته یې وویل چې ابۍ په کوټه کې نه وه . غوړګه او مور یې دواړه دابۍ جونګړې ته ورغلې . دابۍ غوا همداسې رمباړې وهلې . دابۍ د کټ پر سر همداسې زندۍ راځوړنده وه . د غوړګې مور غوړګه کلکه په غیږ کې ونیوه ، ښکل یې کړه او په زوره زوره یې وژړل :

– ستا ابۍ لکه چې مور د همیش لپاره پرېښوو .

غوړګې په ماشومانه انداز خپلې مورته وویل :

– مورجانې ابۍ به د کوه قاف دیوانو وړې وي !

مور یې ترخه خندا وکړه :

– هو لورې ، ابۍ د کوه قاف دیوانو وړې ده .

غوړګه او مورېې دواړه خپل کورته لاړې . په ټول کوربانديې یو ژور غم خپور و . د دوی خپل خپلوان له ټوپکو سره راغلي وو ، سپین سرې ښځې هم ورسره راغلې وې . دوه غټ غټ پسونه یې راوستلي وو او په موړ یو پورې یې تړلي وو . د پسونو په سترګو هم غم غوړېدلی و . هیچا خبرې نه کولې . له درنې چوپتیا وروسته یوه سپین ږیري وویل :

– نور ځنډ نه دی په کار . د هغوی کلی ډېر لرې دی ، بسم الله کوئ . پر غوړګې باندې ښایسته کالي واغوندئ چې له ټولو جینکونه ښایسته شي . سپین ږیري غوړګې ته مخ وروااړاوه :

– غوړګې لورې مور او تاسې ټول واده ته ځو .

غوړګه ډېره خوشحاله شوه ، په زړه کې وروګرځیدل :

ـ که ابۍ د کوه قاف دیوانو نه وای وړې هغه به هم راسره تللې وای .له
ټولو ښځو نه به یې ښکلې سندرې ویلې وای .دې به سندرې راته ویلای
مابه گډا ورته کړې وای.
دوی ټول روان شول. د کلي پر بامونو ناستو پیغلو اوزړو په حسرت
حسرت ورکتل. دډیرو سترگې له اوښکونه ډکې وې .یوې زړې ښځې
دغوړگې مورته وویل چې ته نوره مه راځه. دغوړگې موریوه سخته
کریکه وکړه. غوړگه یې ټینگه په غیږ کې ونیوه ،پر سترگواو مخ یې
ښکل کړه :
ـ ورځه پر خدای مې سپارلې یې . . . . ښځه چې خدای پیدا کړې ده
د پردي کور ده. مړه دې وای خو. . . . . . .
خبره یې په مرۍ کې غوټه شوه .غوړگې هم چیغې وکړې :
ـ چې مور مې نه ځي زه هم واده ته نه ځم .دمور په لمن پورې یې
منگولې کلکې ښخې کړې .یوچا دمورله لمنې راوشلوله .غوړگې چیغې
او سورې وهلې :
ـ پرې مې ږدئ زه واده ته نه ځم. . . . . . . پرې مې ږدئ.
د ټولو له سترگونه اوښکې بهیدې .غوړگه یې له لاسونو ټینگه نیولې وه
او په کشولو کشولو یې دهغه لرې کلي په لوري روانه کړې وه .له
لونگینو ځوندیو نه یې دغنچې د پیغلتوب بوی ختو. دهغو دوو پسونو
هم تگ ته زړونه ،نه کیدل او په کشولو کشولو یې روان کړي وو. له
غوړگې نه دابۍ داخبره هیره وه چې ورته ویلي یې وو:
ـ دکوه قاف دیوان به دې داوسپنې په پنجره کې بنده کړي ،ته خو
کوچنۍ یې داوسپنې پنجره به هم نه شې ماتولای.

۹/۸/۱۳۷۱ خیبر پلازه پیښور

د ناهید کتاب خپرولو موسسې له خوا خپاره شوي اثار

د کتاب نوم	د لیکوال نوم
۱- ساړه بادونه :	د اسدالله غضنفر د لنډو کیسو مجموعه
۲- تبجنه سپوږمۍ :	د پروین ملال د شعرونو مجموعه
۳- څلورمه لار :	د ایمل پسرلي د لنډو کیسو مجموعه
٤- زموږ د کلي پانې :	د زرین انځور د لنډو کیسو مجموعه

۵- دلته لږ زموږ اور ، بل دی: په لندن کې د میشتو پښتنو لیکوالو د کیسو ګډ جونګ

۶- ماته شپېلۍ : د نازک خیال شاعر استاد محمد صدیق پسرلی غزلیزه مجموعه

۷- له نرګسه تر نرګسه: د کاروان د لنډو کیسو مجموعه

PROPERTY OF ACKU 5388

From Daffodils To Daffodils
A Collection of short Stories

By:

Pir Mohammad Karwan

Publisher:

Nahid Book Publishers
Series No: 7

Download from:aghalibrary